

#### 40. møde.

Tirsdag den 7. marts kl. 14.

**Formanden:** I skrivelse af dags dato meddeler økonomiministeren, at han i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 3, ønsker her i tinget — så vidt muligt fredag den 10. marts d. å. — at give en redegørelse for Den økonomiske Årsoversigt for 1961. Årsoversigten vil samme dag blive omdelt til tingets medlemmer.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Foged, for at han kan fremsætte et tidligere anmeldt forslag til folketingsbeslutning.

**Foged:** Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg fremsætte det i fredags anmeldte forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundskyld og ejendomsskyld til staten.

Som anført i bemærkningerne finder vi som helhed ejendomsbeskatningen forældet. Det er et system, der er behæftet med så mange fejlmuligheder, at det i almindelighed bliver modtaget med stor reservation af alle de borgere, som er underkastet disse beskatningstilfældigheder. Selv om de skattelignende myndigheder gør sig alle hæderlige anstrengelser for at vurdere rigtigst muligt, er deres opgave uløselig; det lader sig ikke gøre, specielt ikke i byerne. At vurdere Danmarks overflade kvadratmeter på kvadratmeter er en uløselig opgave. Når dette er tilfældet, må det være folketingets opgave at udarbejde skattelove, der mere harmonerer med den nye tid, den nye verden, som teknikken har ført os ind i. Lad gå, at vi har haft ejendomsbeskatningen som et overgangsfænomen i ca. et halvt århundrede, men det er en tilstand og en stilstand, som ikke kan vedvare, og det er bagstræb at fortsætte ret meget længere ad den vej.

Det foreliggende forslag går derfor ud på at fremme en afvikling af statsejendomsbeskatningen. Det udskrevne beløb er på ca. 100 mill. kr. og vil som følge af den nye

ejendomsskyldvurdering formodentlig stige til 130 mill. kr., fordelt med ca.  $\frac{1}{3}$  på landområderne og ca.  $\frac{2}{3}$  på byområderne. Den omtalte skat bevirker højere husleje, højere omkostninger for den enkelte, uanset om vedkommende har indkomst eller ej, og den enkelte borger præsenteres for en regning, uanset om vedkommende har mulighed for at betale eller ej.

Som sagt, vi ønsker en afvikling, og jeg skal på venstres og det konservative folkepartis vegne anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

**Formanden:** Eksemplarer af det nu fremsatte forslag til folketingsbeslutning vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

*Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om hjemmeværnet.*

Valgt blev: *Frode Jakobsen, Holger Erikson, Victor Gram, Per Hækkerup, Niels Mathiasen, Helge Nielsen, Axel Ivan Pedersen, Edel Saunte, Aage Fogh, From, Conrad Kofoed, Ellen Poulsen, Østergaard, Erik Kragh, Ole Bjørn Kraft, Marie Antoinette von Lowzow og O. Mathiasen,*

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1961-62.*

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 845, fremsættelsen i tidenden sp. 1604).

**Formanden:** Sammen med denne sag foretages de under punkterne 3 og 4 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

*Første behandling af forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.*

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 825, fremsættelsen i tidenden sp. 1598).

*Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v.*

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 839, fremsættelsen i tidenden sp. 1598).

Lovforslagene sættes til forhandling.

**Peter Nielsen:** Det foreliggende forslag til udskrivningslov vil for skatteyderne betyde de største skattelettelser, der er givet i mands minde. Selvfølgelig kan man, hvis den fornødne vilje er til stede, også se forslaget under den synsvinkel, at det sikkert vil give nogle flere penge i statskassen end tidligere udskrivningslove, og at der derfor skulle være tale om forøgede skattebyrder. Men når antallet af skatteydere stiger og endvidere den samlede indkomstmasse stiger, vil statens indtægter selvfølgelig være voksende. Det er også nødvendigt, thi når den almindelige velstand er stigende, vil kravene til samfundet vokse. Lande med større levestandard vil kræve bedre offentlige institutioner såsom skoler, hospitaler m. v. end nationer med lavere levestandard. Alle, der er beskæftiget inden for stat og kommuner, vil med rette kræve deres part af den almindelige velstandsstigning, ligesom folkepension m. v. må stå i rimeligt forhold til den almindelige levestandard. Indbyggerantallet er også vokset, så derfor kan de rent umiddelbare tal for den samlede beskatnings størrelse ikke være udtryk for, om skattebyrderne er faldende eller stigende.

Det egentlig afgørende — og det vil den enkelte skatteyder også hæfte sig ved — er, om den samme indtægtsstørrelse beskattes højere eller lavere, og her giver forslaget lavere skatter. Men selv om dette er tilfældet — og det bliver jo vanskeligt at bestride — vil kravet om endnu større lettelser sikkert melde sig, og de to standardiserede anvisninger vil sikkert også fremkomme: at staten kan spare noget mere, og at man kan lade være med at opkræve flere skatter end lige til dagen og vejen, altså kun opkræve til dækning af de absolut presserende udgifter.

Selvfølgelig er det altid populært at tale om, at staten skal spare og undgå unødvendige udgifter. Det skal samfundet selvfølgelig, navnlig når det skal administrere andres penge, og det sker ofte i højere grad, end man i skrift og tale er tilbøjelig til at ville indrømme. Det er dog ansvarsbevidste mennesker, der inden for såvel stat som kommuner forestår den offentlige administration, således også de folkevalgte bevilgende myndigheder som f. eks. folketingets

finansudvalg, hvor man er enig om alle væsentlige udgifter, og det samme er jo tilfældet her i folketinget, når udgiftslovene behandles. Selvfølgelig luftes af og til en vis uenighed, men det er som regel — i forhold til det samlede statsbudget — om relativt små beløb, de store politiske bråvallaslar står — alt sammen jfr. Parkinsons lov.

Op imod valgdage ser vi ofte såkaldte spareforslag, men de er mest udtryk for en omplacering af udgifter for den enkelte skatteyder eller for udsættelse af visse offentlige udgifter. Der er som regel ikke noget mod eller nogen lyst til at ødelægge eller hæmme samfundsinstitutioner. Det med f. eks. at skælde ud på statens husholdningsråd var jo kun en kortvarig modesag.

Man må vel også betegne det som værende fra agitationens overdrev, når vi fra denne talerstol i fredags hørte, at man for så vidt ikke havde noget imod at forhøje tobaksafgifterne, men er betænkelig ved at overlade så mange penge til regeringen; er der mange penge i kassen, kan den nemt finde på at spille flottenhejmer med skatteydernes midler, hævder man.

Nu kan jo ingen udgift afholdes uden folketingets samtykke, så det var altså mere folketingets ansvarsbevidsthed og sunde dømmekraft, der her blev draget i tvivl, og når man ved, at ca. 95 pct. af alle udgifter bliver vedtaget af ca. 95 pct. af samtlige folketingets medlemmer, skulle vi altså alle være under anklage. Man føler vel selv, at det postulat ikke er holdbart; og ønsker om endnu større skattelettelser end de her foreslåede motiveres med, at staten ikke skal opkræve større skatter, end den har brug for, thi pengene ligger bedre i skatteydernes lommer end i statskassen. Den tale skulle der jo tilsyneladende være hold i; men den betyder jo i virkeligheden, at man vil hindre samfundet i at føre finanspolitik og overlade dette til tilfældige finans Kredse, som man vel næppe kan forvente vil have helhedens tarv for øje. Hvis statens finanspolitik skulle bringes til ophør eller blive stærkt hæmmet, er der ingen tvivl om, at ikke mindst de Kredse, der ønsker denne politik afskaffet, vil være de første til at fælde en hård dom over regering og folketing, fordi man ved en

[Peter Nielsen.]

forværring af verdenskonjunkturerne ikke på forhånd havde garderet sig, og det må for såvel samfundet som den enkelte borger være god latin, at man konsoliderer sig i opgangstider, således at man har noget at stå imod med, hvis hårdere tider skulle indtræffe.

Det er grunden til, at mit parti ikke kan gå med til større skattelettelser end de her foreslåede. Vi ønsker ikke at sætte produktion og beskæftigelse i fare ved en letsindig finanspolitik, selv om vi ikke ønsker at pålægge befolkningen større skattebyrder end nødvendigt. Vi kan i disse år glæde os over de gode verdenskonjunkturer, men de kan erfaringsmæssigt hurtigt ændre sig, og da må Danmark have muligheder for at værne befolkningen mod følgerne heraf. Den voksende arbejdsløshed i USA må vi tage som en advarsel om, at noget sådant kan brede sig til Europa. Amerika plejer jo på dette område at være noget af et barometer for den øvrige verden, så uanset om Den økonomiske Årsoversigt endnu ikke foreligger, kan man dog skønne — og der vil jo i alle tilfælde altid blive tale om et skøn — at det på nuværende tidspunkt ikke går an at svække den almindelige økonomiske stilling.

Det er der også almindelig forståelse af i befolkningen. Man skal selvfølgelig være varsom med ud fra et valgresultat at drage konklusioner for enkeltspørgsmåls vedkommende, men folketingsvalget sidste år blev jo af oppositionen selv betegnet som et skattevalg, og man har vel efter resultatet lov til forsigtigt at konkludere, at der i befolkningen ikke er lyst til at sætte de gode tider over styr eller bringe dem i fare ved for store skattelettelser. Men selvfølgelig kan skatterne nu på ansvarlig måde lattes noget, og de foreliggende lovforslag betyder også en reel skattelettelse på mellem 300 og 400 mill. kr. For at undgå misforståelser og alle mulige fortolkninger kan det også udtrykkes sådan, at blev vore skattelove forlænget uændret, ville man få det beløb mere ind, end man får efter de foreliggende lovforslag.

Når der er muligheder for skattelettelser, kan man gå den vej at give en ensartet rabat over hele linjen eller, som visse kommuner før har gjort, eftergive skat for en

vis periode. Men den rigtige vej for skattelettelser må dog være at fjerne de værste urimeligheder i skattelovgivningen — dem, der irriterer skatteyderne mest — således at man kan forenkle og fjerne de værste pukler i skatteskalaen. Det er ikke nemt i tider, hvor der ikke kan gives skattelettelser, idet fjernelsen af sådanne skævheder betyder, at man andetsteds må sætte skatten i vejret. Nu kan derimod alle få skattelettelser, og de fremkommer fortrinsvis på den måde, at man atter hæver den skattefri bundgrænse og samtidig fører proportionalskatten helt op til 18 000 kr. for forsørgere, hvilket vil sige, at en bruttoindtægt på ca. 25 000 kr. og for sambeskattede på helt op til 27 000 kr. beskattes med samme procent.

Det har navnlig været det progressive system, der for folk med mere jævne indtægter har været vilkårligt og voldt megen utilfredshed. Selvfølgelig har talen om, at det ikke kan betale sig at tjene mere, da skattevæsenet tager hele merindtægten, været mildest talt overdreven, men vort indviklede system med, at ligevægtsskatten først giver sig fuldt udslag 5-6 år efter, at merindtægten er erhvervet, har selvfølgelig givet næring til sådanne påstande. Det vil altid kunne betale sig at sætte sin indkomst i vejret, og man får også lov til at beholde den største part selv, men angsten for, at dele af éns indtægt skal rykke op til en større beskatningsprocent, har været for stor. Denne angst fjernes nu for den altovervejende del af befolkningen, men indkomstfradraget for merindtægt bibeholdes, selv om det nedsættes til 20 pct. indenfor proportionalskattens grænser, idet man ikke kan få både i pose og sæk. Det betyder, at marginals-katten til staten kun giver 19,2 pct., for så vidt indtægten ikke overstiger de 25 000 kr. Samtidig har vi nu de fleste steder også proportional-skat for kommuneskattens vedkommende. Så snakken om, at det ikke kan betale sig at tjene flere penge, må nu forstumme.

Der tales om, at indtægter over 25 000 kr. brutto skal prisgives, da de stadig er under progressiv skat. Men at føre proportionalen til tops vil ikke kunne lade sig gøre, uden at det betyder ændret byrdefordeling med brodden nedad. I øvrigt må de større indtægter trøste sig med, at Danmark beskatter

[Peter Nielsen.]

meget lempeligere end andre lande. Selvfølgelig er det altid et spørgsmål, hvor proportionalskatten skal standse, og mit parti er af den formening, at vi i hvert fald ikke kan gå højere, at den er ført så langt op som forsvarligt. Det er selvfølgelig kun godt, at man får så mange som muligt under denne proportionalsskat; og hvor langt man egentlig er kommet hermed, ses f. eks. af, at medens man i 1957-58 havde ikke mindre end 5 forskellige skatteprocenter for forsørgerindtægter under 18 000 kr., kan man nu efter lovforslaget klare sig med én. Bundgrænsen hæves for forsørgere til 5 800 kr.; det mindsker noget af den ulighed, der trods alt vil opstå ved overgang til proportionalsskatten. Det er ikke nogen hemmelighed, at mit parti helst så bundgrænsen hævet til 7 000 kr. Den almindelige velstandsstigning må bevirke, at vi godt kan betegne en skalaindkomst på 7 000 kr. for en familieforsørger som et eksistensminimum, der ikke bør beskattes. Men at belaste cigaretterne mere end foreslået er næppe heldigt, og som omtalt tør mit parti af hensyn til beskæftigelsen ikke gå længere med skattelettelsen; men bliver der senere ansvarlige muligheder herfor, er det efter mit partis mening en hævnning af bundgrænsen, der først og fremmest må finde sted. Selv om den foreslåede forhøjelse nu kan synes ret beskedne, er det dog værd at bemærke, at bundgrænsen i de senere år er hævet ret betydeligt. I udskrivningsloven for 1957-58 var bundgrænsen 4 100 kr. mod den nu foreslåede 5 800 kr., altså en stigning på over 40 pct. i disse 4 år.

Foruden ændringen i skalaen, der vil koste omkring 200 mill. kr., foreslås en væsentlig forøgelse af børnetilskuddene bl. a. som erstatning for børnefradragenes bortfald. Jeg vil gerne udtrykke min tilfredshed med, at disse ejendommelige zonegrænser nu også her fjernes, og at børnetilskuddene bliver ens over hele landet. Det er også lige så dyrt at have børn i Nørresundby som i København. For så vidt ser jeg helst børnetilskuddene holdt helt uden for skattelovgivning, og at de udelukkende ses ud fra et familiepolitisk synspunkt; og når vi går over til kildeskat, vil det vel også være mest naturligt, som tilfældet er i andre lande, at fjerne dem helt fra skattelovene.

Ser man de nye børnetilskud ud fra en familiepolitisk synsvinkel, vil de forekomme ret beskedne. Selvfølgelig er det ikke meningen, at samfundet skal overtage forsørgerbyrden; det er altid det sundeste, at forældrene har den, men man kommer ikke uden om, at forældre har en meget ringere levestandard end barnløse ægtepar i samme indtægtsgruppe, og forældre med børn har også krav på andel i den almindelige velstandsstigning; til syvende og sidst er det dog kun forældrene, der er med til at sikre samfundets fortsatte beståen og trivsel og sørger for, at der er producenter og skatteydere, når alle vi andre er blevet folkepensionister.

At røre mere ved tobakken i denne omgang for at forhøje børnetilskuddene går vist næppe an. Hvis man udelukkende vil se børnetilskuddenes forhøjelse som en erstatning for de tidligere børnefradrag, kan man kun sige, at så er den erstatning rigelig, idet overgangen fra fradrag til tilskud vil koste staten 145 mill. kr. Selvfølgelig vil denne erstatning være noget afhængig af de forskellige kommuneskatteprocenter, men selv i byer med høje procenter vil der i alt overvejende grad blive tale om mindst lige så store skattelettelser for familier med børn som for andre. Dette gælder ikke alene ved beregningen af første års skat; man må også her tage i betragtning, at den skattestigning, der sker som følge af bortfaldet af de tidligere børnefradrag, og som man altså får skattefri børnetilskud til betaling af, senere bliver fradragberettiget. Selv om det vil være for summarisk at regne med den såkaldte ligevægtsskat, er de øgede børnetilskud, betragtet som erstatning for fradragene, større, end tallene tilsyneladende giver udtryk for. Særlig for forsørgere med meget små indtægter vil de nye børnetilskud betyde en ret stor hjælp. Vi har desværre endnu vore arbejdsløshedsør, og der er mange familieforsørgere her, som må leve af en kummerlig indtægt, og som har en levestandard, der ligger betydeligt under en folkepensionists. Det er glædeligt, at børnetilskuddenes ændring især på dette område vil give sig gode udslag, selv om det må indrømmes, at det er for lidt endnu.

Det er naturligt, at formuebeskatningen som alt andet føres à jour, især når man tager de nye ejendomsvurderinger i be-

[Peter Nielsen.]

tragtning. Man siger ganske vist, at ejerne her blot får en papirformue, der skal formuebeskattes, men det kan vel anføres, at der næppe er mange husejere, der vil gå med til at få deres såkaldte papirformue vekslet til rede penge. Men at formuebeskatningen også bør være underkastet forandringens lov, er ganske klart, og jeg kan anbefale ændringerne, som bl. a. betyder, at bundgrænsen hæves fra 60 000 kr. til 90 000 kr.

Som det vil bemærkes, indeholder lovforslaget skattelettelse på alle fronter, men samtidig indeholder det også en forenkling, der gør skattesvarelsens størrelse mere forståelig for den enkelte skatteyder. Man kunne ønske endnu større forenklinger i vort skattesystem, men det kommer jo nok senere.

Imidlertid har dette, at man i den nye udskrivningslov har lagt en vis linje, bevirket, at der skal anvendes nogle flere penge, samtidig med at man har fundet det forsvarligt at give en vis skattelettelse. Tilsyneladende kan det se noget ejendommeligt ud, at man nu giver med den ene hånd og så gennem øget tobaksbeskatning tager med den anden, selv om det må understreges, at man giver flere penge, end man tager; en cigaretryger må nærmest gå i døgndrift, hvis han skal ryge så meget, at den øgede cigaretskat sluger skattelettelsen. Enkelte syrlige røster har allerede ladet sig forlyde med, at man gennem den øgede tobaksbeskatning allerede på forhånd ville inddrage noget af den lønstigning, som de nye overenskomster vil give. De samlede tal dementerer dette ganske eftertrykkeligt. Der er i det samlede kompleks skabt grundlag for en pæn forbrugsudvidelse, og der gives jo langt mere, end der tages. Baggrunden for tobaksbeskatningens forøgelse er udelukkende ønsket om at få moderniseret vort skalasystem og givet forsvarlige børnetilskud, alt under ansvar over for beskæftigelse og produktion.

Når jeg tidligere fra denne talerstol har nævnt ordet „kildeskat“, har det hver gang

bragt det ærede medlem hr. Foged i en vis affekt. (Foged: Ja, det er rigtigt!). Jeg beklager det selvfølgelig, hvis det sker igen. Men det helt afrundede billede af det foreliggende forslag får man kun, hvis man — selv om det i sig selv indebærer store fordele — ser det som grundlag for at indføre en virkelig smidig kildeskat. Proportionalsskatten bevirker, at en kildeskatetabel kan udarbejdes på en sådan måde, at kildeskatten på det nærmeste vil kunne dække den definitive skat, således at man til sin tid undgår for store tilbagebetalinger eller restskat.

At børnetilskud afløser børnefradrag, bevirker også, at tabellen kan forenkles ganske betydeligt. At vi så også til sin tid må have hele vort fradragstvildnis forenklet, må være en selvfølge.

Jeg anbefaler det fremsatte forslag til udskrivningslov, ikke alene fordi jeg, som det ærede medlem hr. Foged plejer at udtrykke det, har kildeskat på hjernen, men også fordi det i sig selv vil være behageligt for alle skatteydere at kunne forenkle begrebet skattetilsvaret.

Sammen med dette forslag behandler vi jo forslaget om ligningslov for 1962-63 samt forslag om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v. Det er 8-10 måneder tidligere end sædvanligt, men det er der kun grund til at takke for samt også for, at det nu forhåbentlig ikke vil være nødvendigt med en ny ligningslov hvert år. Det er heldigt, at folk kender den form, hvorunder deres indkomst skal lignes, samtidig med at de tjener den. Kan man gøre ligningsloven mere permanent, vil det spørgsmål vel også rejse sig, om man ikke skulle inkorporere den i statsskatteloven og for den sags skyld også udskrivningsloven. Det ville lette overblikket for såvel skatteydere som skattemyndigheder.

Selv om det ikke vedrører disse lovforslag direkte, kan jeg ikke undlade et lille hjertesuk. Det ville være betydelig nemmere og mere praktisk, om folketinget havde et stående skatteudvalg. Alle skattelovens

[Peter Nielsen.]

korresponderer jo med hinanden, så det ville lette arbejdet ganske betydeligt, om folketinget havde et sådant stående udvalg.

En nydannelse i dette ligningslovforslag er forslaget om, at en mands skattepligt ophører det kvartal, hvori dødsfaldet finder sted, og ikke som nu inden for halvåret. Det er et rimeligt forslag, som jeg hilser med tilfredshed.

I øvrigt indeholder ligningslovforslaget en række bestemmelser, ja, man kan vel ikke egentlig sige til klargørelse af den nye selskabsskattelov, der skal træde i kraft næste år, idet bestemmelserne her og i forslaget om særlig indkomstskat hovedsagelig er affødt af denne lov. Jeg anbefaler også disse to lovforslag.

**Foged:** Under udskrivningslovforslagets behandling i fjor sagde den daværende finansminister, den nuværende højtærede statsminister, at han ville anbefale oppositionen — ja, det blev direkte henvendt til det ærede medlem hr. Poul Møller, Folketingstidende 1959-60, sp. 4550 — at man burde studere Den økonomiske Årsoversigt, da man ellers ikke kunne have nogen indsigt i, hvad der sker i samfundet i øjeblikket. Ville det så ikke have været betimeligt, om regeringen havde gjort sig den ulejlighed at fremme forelæggelsen af Den økonomiske Årsoversigt, så at folketinget virkelig fik et grundlag for at bedømme det foreliggende udskrivningslovforslag? Jeg hørte meget vel ved mødets indledning, at oversigten kommer en af de nærmeste dage, men jeg finder, at det ville have været rigtigst, om den var blevet fremskyndet, så vi allerede nu havde været i besiddelse af den. Jeg beklager, at regeringen det ene år bebrejder oppositionen, at den ikke sætter sig ind i forholdene, som de er fremstillet i en økonomisk årsoversigt, når den ikke selv opfylder de betingelser, der skal være til stede for at kunne få den fornødne indsigt, altså en forelagt årsoversigt. Vi må altså atter i år selv danne os et skøn over, hvor rimeligt det foreliggende lovforslags forskellige nye regler og satsers egentlig er. Den højtærede finansminister lovede sidste fredag det ærede medlem hr. Poul Møller en udskrift af Den økonomiske Årsoversigt; det skete under

behandlingen af lovforslaget om forhøjelse af tobaksafgifterne. Jeg havde håbet, at dette tilsagn måtte omfatte alle tingets medlemmer, og at den højtærede finansminister på stedet havde fremsat nogle oplysende bemærkninger netop til brug i dag. Da Den økonomiske Årsoversigt efter finansministerens eget skøn formentlig vil foreligge allerede på fredag, må den være færdigudarbejdet, og så må det være muligt at give tinget, i det mindste skattelovsførerne, en oversigt over, hvad der allerede er indleveret til tryk. Man får et forstemmende indtryk af, at det er tilsigtet at holde folketinget i uvidenhed, indtil denne debat er overstået. Finansministerens egen position er da naturligvis også sikrere og lettere, når de faktiske forhold kun er åbenbare for ham.

Når dette er sagt, vil jeg gerne tilføje, at det foreliggende lovforslag i meget stor udstrækning nærmer sig det skattelettelsesforslag, venstre og det konservative folkeparti fremsatte i fjor, og hvortil regeringspartierne ikke havde mange velvillige kommentarer. Med fare for, at den højtærede finansminister skal benævne mit ordvalg vælgermødetale, tillader jeg mig dog at benævne regeringspartierne nedsabling af oppositionens forslag som hul tale, for ikke at bruge et endnu stærkere ord som demagogi.

Det foreliggende udskrivningslovforslag nærmer sig med hensyn til skattelettelser såre stærkt til oppositionens tidligere fremsatte skattelettelsesforslag. Man foreslår her en skattelettelse på omkring 400 mill. kr., uden at der er tilsvarende besparelsesforslag medgivet. På dette område er der dog stadig væsentlige uoverensstemmelser. Jeg tænker her på en del af de skattetekniske regler, der tilsigter at påvirke forbruget. Regeringen har en ubetinget tillid til sig selv som administrator af en særdeles stor overbudgetteret pengesum og en lige så stor mistillid til borgernes vilje til foretage opsparring og dermed investering. Da lovforslaget ikke indeholder oplysninger af nogen som helst art vedrørende statens behov — og det beklager jeg at det ikke gør — og dermed heller ikke oplysninger om statens overskud, skal jeg indskrænke mig til at bemærke, at venstre vil tiltræde en rimelig margin for statens overskud, men at vi,

## [Foged.]

såfremt udskrivningen ved de foreslåede satser går derudover, ønsker indført bedre regler for privat opsparing, der kan forhindre et såkaldt for stort forbrug.

Når en kommune udskriver skat, forelægges først alle oplysninger om dens behov, og derefter sættes satserne. Det samme gælder for amternes vedkommende, og det må være et rimeligt krav, at finansministeren forelægger Den økonomiske Årsoversigt forud for behandlingen af udskrivningsloven.

Selv om vi i Danmark har ret store investeringer — det erkender jeg — er det nok sådan, at andre lande har endnu større investeringer og dermed løber foran dansk industri, dansk håndværk på adskillige områder. Vi har ingen tillid til regeringens, til statens evne til eller muligheder for at fremme erhvervslivet tilstrækkelig effektivt. En for stor overbudgettering tjener nok en socialistisk samfundsudvikling, men den fremmer ikke i tilstrækkelig grad erhvervslivets nødvendige udbygning.

Mens folketinget forhandler om, hvor store skatter der skal udskrives til staten, forhandles der samtidig om, hvilket lønniveau befolkningen skal leve under i de nærmest følgende år — ikke i folketinget, men af parterne. Vi ved, at disse forhandlinger er såre vanskelige, og at de er vanskeligere i år end de nærmest foregående år, bl. a. på grund af den markedsudvikling, der har fundet sted. Så længe der ikke var nogen egentlig fri handelsordning i Europa, var store dele af industrien i stand til at give stedse højere løn, fordi markedet var om ikke helt så dog delvis lukket. Arbejdere og arbejdsgivere kunne tage sig betalt på det marked, der alene var i Danmark. Nu er situationen helt anderledes. Jo friere handel, des alvorligere bliver forholdene omkring lønforhandlingerne.

Regeringen kan vel påstå, at det er et forhold, der i første række kun vedrører de forhandlende parter, men sådan er det jo ikke i virkeligheden. De forhandlende parter må naturligvis nøje beregne, under hvilke økonomiske forhold de hver især vil komme til at leve. Arbejdsgiverne må nøje beregne, om de kan fremstille deres varer til konkurrencepriser; i modsat fald vil virksomhederne gå i stå. Arbejdere og funktionærer på deres side overvejer naturligvis, under

hvilke økonomiske forhold de vil komme til at leve. Et lands skatteniveau får derved direkte indflydelse på lønforhandlingerne. Jeg kender ikke de forskellige fags lønkrav, men det ligger nær at formode, at den forestående skatteudskrivning har haft stor indflydelse på lønkravenes størrelse. Såfremt regeringen på samme tidspunkt, som det var foreslået af oppositionen, var gået ind i en positiv forhandling om sådanne skattenedsættelser, som regeringen på nuværende tidspunkt selv foreslår, ville de forhandlende parter kunne have forhandlet på et lavere niveau til gavn for alle og til skade for ingen. Vi ville i årene fremover have haft bedre muligheder for at klare os i konkurrencen, men regeringen er kommet bagefter med sit forslag — for ikke at sige, at den er kommet for sent. Om det er med vilje eller det er mod egen vilje, kan jeg ikke vide noget om. Man kan føle det lidt uansvarligt. Jeg skal her i parentes bemærke, at jeg nok anvender et stærkt udtryk, men det har jeg lært i regeringskredse; det blev ofte sagt om oppositionens forslag i fjor.

Altså, man kan føle det lidt uansvarligt, at regeringen under en højkonjunktur og under stor beskæftigelse har følt fremtiden så sikker, at det ikke var nødvendigt på et tidligt tidspunkt at gennemføre en skatlovgivning, der kunne bære fremover. Vi står vel allerede på tærsklen til vanskeligere tider. Hvis regeringen i tide havde fremmet vore forslag om øget opsparing, ville befolkningen have haft større modstandskraft, end det nu er tilfældet. Oppositionens forslag om opsparing af 2 500 kr. årligt skattefrit for alle borgere ville allerede have været af stor værdi. De opsparings- og investeringsregler, der er gældende, tenderer vel imod investering og opsparing for borgere, der har frie erhverv, og som har mulighed for at kunne benytte sig af afskrivningsreglerne, men alle andre borgere har ikke tilsvarende muligheder. Det er ikke uden grund, at disse andre borgere bliver lidt sure på de medmennesker, der har gavn af disse særregler. Hvorfor vil regeringen ikke medvirke til at gennemføre disse opsparingsregler? Hvorfor må en tømrersvend ikke foretage opsparing på lige så gode betingelser som en tømrermester, eller hvorfor må ikke alle foretage opsparing til

## [Føged.]

eget hjem, hvad enten det gælder eget hus eller egen lejlighed? Det er ganske givet, at hvis sådanne regler allerede havde eksisteret, hvis en sådan ordning havde været, skal vi kalde det dagligt liv for den enkelte borger, ville forbruget helt anderledes være blevet holdt inden for rimelige områder og grænser.

Det er for øvrigt ejendommeligt at bemærke, med hvilken nidkærhed regeringspartierne tidligere, da vi forhandlede om venstres og det konservative folkepartis skattelettelsesforslag, talte om en farlig forbrugsforøgelse, medens en sådan farlig forbrugsforøgelse ikke nævnes med et eneste ord nu under lønforhandlingerne, og de drejer sig dog om store beløb; der nævnes både 1 og 2 milliarder kr., om det ellers slår igennem på alle områder.

Er det foreliggende udskrivningsforslag et udtryk for regeringens finanspolitik i de kommende år, eller kommer der flere overraskelser i lighed med lovforslaget om forhøjelse af tobaksafgifterne? Har regeringen den opfattelse, at dette forslag virker som et varsko til de to forhandlingspartier? Virker det ikke snarere som et incitament til at rejse yderligere krav? Jeg er ikke uenig med regeringen i, at man skal gennemføre indirekte skatter på områder, der er luksusbetonede, men det må være en almindelig regel, at sådanne indirekte skatter følges af tilsvarende lempelser på de direkte skatters område. Venstre er villig til at forhandle om udskrivningslovforslaget under den forudsætning, at det budgetterede overskud holdes inden for rimelige grænser. Jeg har med vilje undladt at bruge ét eneste tal, for ministeren har ikke oplyst os om ét eneste tal vedrørende disse forhold.

Vi er enig med regeringen i, at den nu-gældende grænse for proportionalsskat hæves, men vi ønsker den foreslåede grænse på 18 000 kr. skattepligtig indkomst eventuelt yderligere hævet. Regeringen har foreslået en udskrivningsprocent på 24, medens oppositionens forslag byggede på en procentsats på 18, og vi er stadig af den mening, at en udskrivning af den nødvendige størrelse vil være tilgodeset med den procentsats, vi dér angav.

Venstre kan tiltræde bestemmelserne om, at der indføres børnetilskud i stedet for

børnefradrag; men fordi regeringen havde så travlt med at finde svagheder i oppositionens skattelettelsesforslag, særlig på de områder, hvor der var familiepolitiske hensyn at tage, undrer det mig noget, at en familie uden børn — for at tage et eksempel — med 9 200 kr. i skattepligtig indkomst får en lettelse i samlet skatteydelse på 257 kr., medens en familie med 3 børn kun opnår en lettelse på 27 kr. Og en familie uden børn med en skattepligtig indkomst på 21 200 kr. opnår en skattelettelse på 1 013 kr., medens en familie med en tilsvarende indkomst, men med 3 børn kun opnår en skattelettelse på ca. det halve, 620 kr. Det er dog en besynderlig form for familiepolitik. De eksempler, jeg her har givet, stammer fra Thisted. Andre, fra Nørresundby, er ikke stort anderledes. Familier uden børn med over 9 200 kr. i indkomst får for de flestes vedkommende større skattelettelser end familier, der har børn.

Det er for øvrigt bemærkelsesværdigt, at bemærkningerne til det foreliggende lovforslag ikke indeholder beregninger for familier med børn, beregninger, der gjorde det muligt for folketinget og for befolkningen at se, hvilke konsekvenser de foreslåede ændringer vil få for de enkelte familier; men det er vel for ikke at åbenbare lovforslagets svagheder alt for tydeligt. Når jeg alligevel har disse beregninger, skyldes det udelukkende, at det udvalg, der behandler kommuneskatlovforslaget, har bedt om sådanne oplysninger og fået dem. Det ville vel have været lige så rigtigt, om det foreliggende lovforslag havde været ledsaget af disse tal, når de dog var så lette at fremskaffe.

Den manglende økonomiske oversigt og de forskellige manglende beregninger giver et forstemmende indtryk af, at regeringen søger at gennemføre love uden at give fyldestgørende oplysninger. Vi kan vel få dem i udvalget, men det ville have været rigtigt, om vi i dag kunne have drøftet de forskellige virkninger, så både folketinget og pressen, og dermed offentligheden, kunne danne sig et skøn over de økonomiske forhold og de skattepolitiske virkninger. Nationaløkonomer foreholder ofte andre, at de argumenterer ud fra for ringe viden om de forskellige problemer. Det ville være



**[Føged.]**

velgørende, om den højtærede finansminister ville gøre lidt mere for at meddele sin viden til de kredse, der nødvendigvis må have den; så ville en frugtbar drøftelse lettere kunne gennemføres.

Hverken i bemærkningerne eller i ministerens fremsættelsestale findes der nogen beregning over lovforslaget. Vel ved vi, at staten skal bruge mange penge, men det må være rimeligt, at folketinget får forelagt en oversigt over, hvor mange penge den skal bruge og til hvad. Der står i bemærkningerne, at den samlede udskrivning vil blive 200 mill. kr. lavere, end dersom de gældende skalaer blev anvendt. Ministeren burde have meddelt, hvilket provenu der ville fremkomme efter gældende skala; først da var det muligt at konstatere, hvor rimelige de foreslåede satser ville være.

Hvad angår lovforslagets bestemmelser vedrørende merindkomstbeskatningen, vil jeg gerne have nogle beregninger, der viser forslagets virkninger i sammenligning med gældende regler. Den højtærede minister har tidligere givet udtryk for, at merindkomst skattemæssigt ikke vil blive ramt hårdere end tidligere, og vi finder det derfor rigtigst at afvente sådanne beregninger, inden vi giver endelig tilslutning til satserne: de 20 pct. for indkomster under 25 000 kr. og de 30 pct. for indkomster over 25 000 kr.

Når lovforslaget tillige indeholder en ændring af formuebeskatningen, således at formuer under 90 000 kr. skal være skattefri, er det naturligvis en korrektion over for de skatteydere, der har fået deres formuer forøget gennem en højere ejendomsskyldvurdering; men forhøjelsen er næppe tilstrækkelig til at fritage en sådan fiktiv stigning for beskatning. Venstre har tidligere foreslået, at de første 100 000 kr. skulle være fri for formueskat, men vi ønsker grænsen sat væsentligt højere under de nye forhold. Vi tilsigter en endelig udvikling af formuebeskatningen. Det kan ikke være rimeligt først at beskatte indkomsterne og derefter, såfremt skatteyderen skulle foretage den samfundsgavnige handling at opspare af indtjente midler, også at beskatte denne opsparing. Da formueskatten tillige kun udgør en forholdsvis ringe del af det samlede budget, ca. 200 mill. kr., er der så meget større begrundelse for helt at af-

vikle denne form for beskatning. Den har ringe betydning i den store samfundshusholdning, og den skader opsparingsviljen; den skader privat kapitaldannelse, og dermed skader den investeringerne, som nødvendigvis må forøges i de kommende år.

Vedrørende den skattefri bundgrænse skal jeg kun bemærke, at forhøjelsen forekommer lidt voldsom. Når de først tjente 5 800 kr. skal gøres skattefri, må det være, fordi prisniveauet er betydeligt ændret i inflatorisk retning. Vi kan tiltræde en almindelig ajourføring af de gældende bundgrænser, men vi finder det betænkeligt at fritage for mange borgere for at deltage i ydelserne til den offentlige husholdning, hvori de selv er parthavere.

Når man således har bedømt de forskellige forhold i udskrivningslovforslaget, får man et indtryk af noget ufærdigt. Der findes intet forslag om løsning af sambeskatningsproblemet, ingen løsning på problemet omkring medhjælpende hustruer og ingen løsning vedrørende skatter og pristal. Regeringen ved, at disse spørgsmål trænger sig på og kræver en snarlig løsning. Oppositionens tidligere fremsatte forslag med et delingssystem ville virke til afdæmpning af den progressive skala, og skalaen var lempeligere end det foreliggende regeringsforslags. I mange hjem, hvor begge ægtefæller deltager aktivt i erhvervsarbejde, føles den nugældende beskatningsform urimelig, og det er regeringens ansvar, at der indtil nu ikke er forhandlet frem til en positiv løsning. Oppositionen har vist en vej, men regeringspartierne har stedse afvist virkelig forhandling om problemet. Hvornår agter regeringen at gøre noget ved sagen? Det er ikke rimeligt, at regeringspartierne under en valgkampagne fremsætter udtalelser om snarlig behandling af problemerne, når der alligevel intet sker. Det radikale venstre havde i sit valgopråb af 1960 følgende bemærkning: sambeskatningens uretfærdige virkninger fjernes. Kortere og klarere kan det ikke siges, men der er intet sket; der er intet forslag fra det radikale venstre derom. Hvorfor er der intet medtaget i det foreliggende lovforslag? Regeringen har da haft tid til at udarbejde et sådant forslag efter valget; men det er måske ikke meningen, at løftet skal tages særlig højtideligt?

Med disse bemærkninger skal jeg på

## [Foged.]

venstres vegne give udtryk for vilje til medvirken til et grundigt udvalgsarbejde i håb om, at det foreliggende udskrivningslovforslag ikke er et diktat, men et forhandlingsgrundlag.

Samtidig med dette lovforslag har vi jo ligningslovforslaget for 1962-63 til behandling, og jeg skal knytte nogle bemærkninger til dette forslag og lovforslaget om indkomstskat. Venstre ser med tilfredshed, at den højtærede finansminister allerede på dette tidspunkt af året fremsætter forslag til ligningslov. Det har været en kamp med tiden, når vi i tidligere år har haft denne lov til behandling, umiddelbart før den skulle træde i kraft. Det må være rigtigst, at befolkningen er vidende om, under hvilke skattemæssige konsekvenser den foretager sine økonomiske dispositioner i de nærmest følgende år. Vi hilser også med tilfredshed den ændring i ligningsloven, som indeholdes i § 2, hvor der gives lempeligere regler for skattepligten i tilfælde af dødsfald.

Hvorvidt vi har samme indstilling over for de øvrige ændringer, vil afhænge noget af, hvilke eksempler den højtærede finansminister kan give os i udvalget. Lovforslagene er af en sådan art, at en almindelig diskussion om aktionærers og andelshaveres beskatning, om, hvorvidt friaktier og likvidationsprovenu skal beskattes efter de almindelige indkomstskatteregler eller efter loven om særlig indkomstskat, kun kan blive en diskussion for specialister på det pågældende område. Det er egentlig lidt trist at konstatere, at den forenkledte aktieselskabslov, som folketinget gennemførte i fjor, og som vitterligt betegnede en forenkling, stadig giver så mange kvaler.

Ændringerne omfatter også visse begrænsninger for renteudgifter vedrørende gæld, skatteyderen har pådraget sig som følge af eventuel udbetaling af arveforskud. Man begrænser herved den enkelte families mulighed for at yde hjælp til børn eller andre nære slægtninge, og — mærkeligt nok — man begrænser særlig disse muligheder for den mindrebedemlede del af befolkningen, for tjenestemænd og funktionærer; og det er jo netop disse befolkningsgrupper, der nu og da påtager sig gæld for

at hjælpe deres børn og unge til start, enten det gælder i erhvervslivet eller ved studier. Sådanne gældsforhold opstår netop ofte, hvor der er en ret rimelig årlig indkomst, men ingen væsentlig formuedannelse, og disse borgere yder derfor et kontant beløb, der i den øjeblikkelige situation kan have stor betydning for ungdommen. For mig at se er ændringen mere vendt mod ungdommen end vendt mod de skatteydere, der optager lån. For de mere bemidlede er der ingen problemer på dette område; de optager ikke lån; de vil kunne hæve af deres egne penge, og de får ikke nogen renteudgift i den anledning. Ganske vist falder de samme personers renteindtægter, så der også her bliver mindre skat, men det har man vel ikke overvejet at inddrage under beskatning!

Venstre vil altså medvirke til en grundig behandling i udvalget i håb om at få en nærmere begrundelse og eventuelt talmateriale, der yderligere kan belyse forholdene; så kan vi tage stilling til lovforslagene ved næste behandling.

**Poul Møller:** Det er naturligvis med en vis form for glæde, man drøfter skattelettelser i det høje ting; men vi skal dog ikke lade glæden betage os så meget, at vi glemmer, at det reelle, når skatten lettes med 310 mill. kr., som det sker ved dette udskrivningslovforslag, er, at den alligevel efter regeringens egne beregninger stiger med omkring 550 mill. kr. i det kommende år. Det er jo ikke let for almindelige mennesker at forstå, at når skatten falder, så stiger den, men sådan er det jo ikke desto mindre. Det reelle indhold i dette lovforslag er, at de, som har konstante indtægter, får en lettelse, medens de, der har stigende indtægter, ikke får så stor en stigning, som de ville have haft ved uændret udskrivning; det samlede skattetryk tilpasses de stigende indkomster; det lettes ikke. Det er værd at erindre sig, at det, vi kalder en skattelettelsesdiskussion, i virkeligheden kun er en diskussion om, hvor stor eller hvor lille skattestigningen skal være i det kommende år. Det var også noget, man helt overså, da man behandlede vore forslag om nedsettelse af beskatningen med 800 mill. kr. Selv med gennemførelsen af de forslag ville

[Poul Møller.]

skatteniveauet være steget noget i det kommende år, hvis regeringens beregninger i øvrigt holder stik.

Den højtærede finansminister har indfriet et løfte, han gav mig i fredags om at gøre mig bekendt med regeringens skøn vedrørende statsfinansernes stilling i indeværende år og i det kommende finansår. Jeg takker for de oplysninger, jeg har fået herom, og jeg kan vel røbe, at det heraf fremgår, at regeringen regner med et overskud på 1 065 mill. kr. i dette finansår, altså i det finansår, vi går ud af om en 3 ugers tid. Nu ville jeg selv på nuværende tidspunkt tro, at dette skøn var sat noget i underkanten. Ja, den højtærede finansminister ryster på hovedet, men det skal han være forsigtig med. Ikke fordi jeg tror, hovedet ikke kan tåle det, men fordi jeg ikke er sikker på, at han får ret, når det kommer til stykket. Hans forgænger rystede også mange gange på hovedet og sagde, at de skøn, han var kommet med, var rigtige, men når de endelige tal blev gjort op, når statsregnskabet forelå, så det altid ud til, at skønnene, selv de seneste, lå i underkanten. Jeg tør næsten tage et væddemål med den højtærede finansminister om, at overskuddet i det år, vi nu befinder os i, vil blive noget større end forudset på nuværende tidspunkt. Det fremmer imidlertid næppe debatten om økonomiske problemer at lade den dreje sig om, hvorvidt tallet bliver 1 065 mill. kr. eller et sted i nærheden af 1 200 mill. kr. Det er i hvert fald udtryk for et meget, meget betydeligt overskud og dermed også udtryk for, at der har fundet en meget voldsom overbeskatning sted i det sidste år i det danske samfund. Jeg kan ikke lade være med at sige, at da venstre og det konservative folkeparti den 4. oktober 1959 vedtog fælleserklæringen, byggede vore skøn på, at der i dette finansår, 1960-61, ville blive et overskud på 1 100 mill. kr.; det blev dengang betragtet som fuldstændig fantasi, som en fuldstændig umulighed, som grebet ud af luften, men nu er regeringen altså nået frem til de 1 065, hvilket meget stærkt nærmer sig det skøn, vi fremførte allerede på det tidspunkt.

Hvad angår dette store beløb, 1 065 mill. kr., så er det ikke nok kun at vurdere denne

overskudspolitik for et enkelt finansår. Hvis man ser på det samlede overskud på statens drifts- og anlægsbudget gennem en længere periode, f. eks. gennem de sidste 4 finansår, begyndende med finansåret 1957-58 og sluttede med finansåret 1960-61 — i det sidste år regner jeg altså med regeringens tal — så vil det samlede overskud på statsfinanserne i denne 4-årige periode have udgjort 3 212 mill. kr., som man har taget fra borgerne uden at skulle anvende dem til almindelig dækning for statens drifts- og anlægsgudgifter. Er det ikke naturligt, at man så stiller det spørgsmål: er en sådan overbeskatning inden for en 4-årig periode rimelig? Må den ikke give anledning til betænkeligheder, også betænkeligheder inden for regeringspartierne? Tilsyneladende giver den ingen anledning til betænkeligheder hos regeringen, for den fremsætter nu skatteforslag, der medfører, at overskuddet for næste år regnes med at blive praktisk taget lige så stort som for indeværende år, altså mere end 1 milliard kr. Jeg synes, det er nødvendigt, at vi endnu en gang fremfører, at vi tror, at overskud af denne størrelse presser omkostningerne unødigt i vejret. Disse 3 212 mill. kr. kan ikke blive, bliver ikke og er ikke blevet betalt, uden at det har fået virkning på priserne og derigennem får virkning på landets spareevne set i forhold til udlandet. Det er værd at spørge — fordi vi fra alle sider er klar over, hvilken betydning omkostningsniveauet har ikke mindst under hensyn til den markedsdannelse, vi er trådt ind i, og under hensyn til de store vanskeligheder, landbruget har med at klare en rentabel virksomhed, når kun omkostningerne og ikke salgspriserne stiger — om ikke denne overskudspolitik har påvirket omkostningerne i uheldig, i opadgående retning.

Motiveringen for denne overskudspolitik har nationaløkonomisk været den, at man derigennem ville holde igen på forbrugsstigningen; men der er noget kinesisk i at indrette sig på den måde, at man tillader lønningerne at stige, tager ganske roligt på, hvilken lønhøjde der kommer, og samtidig siger: vi tager en sådan overskuddsdækning, en så hård beskatning, at det ikke spiller nogen som helst rolle, om man tilkæmper sig højere lønninger ude i arbejdsmarkedet.

[Poul Møller.]

Men det er jo ikke bare fra forbruget, man har taget disse 3 212 mill. kr. De er på lige vis taget af penge, der enten har været opsparet eller ville være opsparet, hvis ikke skatteregningen havde været så stor. Derigennem har man strammet likviditeten i det private erhvervsliv; og også på dette punkt indretter man sig så kinesisk, at man siger: i selvsamme moment, man tager denne overskuddsdækning, bliver likviditetsstramningen måske for kraftig, og derfor vil vi på finansloven have en bemyndigelse til at opkøbe obligationer og derved pumpe et beløb på 250 mill. kr. ud i omsætningen på ny.

Dér er det, vi spørger: var det ikke mere enkelt, var det ikke mere rigtigt, om man lod være med dette maskineri først at tage den store overskuddsdækning og derigennem fremkalde likviditetsstramning og derefter opkøbe obligationer for derigennem at lette likviditetsstramningen? Var det ikke bedre, om man i hvert tilfælde lod være med at føre en overskudspolitik af det omfang, det her er foreslået?

Det kan ikke undgås, at så store overskud kommer til at påvirke den private opsparing. Nu ved jeg, at den højtærede finansminister vil sige til mig, at de tal, der nu foreligger fra det økonomiske sekretariat og på finanslovforslaget, viser, at de offentlige udgifter ikke er fulgt med igennem denne periode, hvor vi har haft de store statsoverskud. Det er også rigtigt. Finansministeren har logisk set ret i, at hvis udgifterne helt havde fulgt med skattestigningen, var overskuddet ikke fremkommet. Indkomststigningen har jo i denne periode været større end overskuddet; statens indkomster er steget meget betydeligt også i forhold til omkostningsstigningen. Indkomsterne er steget i perioden 1957-58—1960-61 med godt 1 800 mill. kr., således at statens indkomster i år vil blive 1 800 mill. kr. større end for 4 år siden.

Hvordan er det da samtidig gået med statens udgifter? Udgifterne på drifts- og anlægsbudgettet er i samme periode steget med 1 300 mill. kr., så det er, som man vil se, at jævnt følgende skattestigningen kommer der en udgiftsstigning. Det har vel ikke været muligt at få udgifterne presset så stærkt i vejret, at der ikke kom en

margen til større overskud, men udgiftsstigningen på 1 300 mill. kr. er dog alligevel udtryk for en meget stærk ekspansion i de offentlige udgifter, som er blevet finansieret derved, at man har knæsat overskudspolitikken som fundament for den danske økonomiske politik.

En af de fordele, der skulle være ved denne overskudspolitik, var jo, at den efter sin teori og efter sine ophavsmænds mening skulle holde renten nede i vort samfund, skulle give os billigere lån og være mildere, fordi man pressede forbrugsbegrænsningen igennem over skatterne og ikke behøvede at stramme eller lægge hindringer i vejen for aktiviteten gennem renteforhøjelser. Ikke desto mindre befinder vi os stadig i en situation med en uforholdsmæssigt høj rente og med en rente, der lægger store hindringer i vejen ikke mindst for lønningen af boligproblemet.

Vi har altså ikke som resultat af overskudspolitikken fået den gunstige, lave rente. Vi har fået den høje rente sammen med de høje skatter.

Det var de bemærkninger, jeg gerne ville gøre om den økonomiske politik, der føres og er ført igennem de seneste år.

Skal vi nu se på det kommende år og se, hvad vi skal gøre for det finansår, vi går ind i om nogle uger, så stiller vi fra vor side det spørgsmål: skal vi bare fortsætte? Skal vi bare fortsætte med de 1 065 mill. kr. eller måske 1 100 mill. kr. i overskud, eller skal vi forsøge en anden vej, en vej, der både tager hensyn til landets valutabeholdninger, den økonomiske aktivitet, forbruget, efterspørgslen og arbejdskraftmængden? Det er det, vi mener må være opgaven. Svagheden ved overskudspolitikken, med det omfang, den har fået efterhånden, bliver mere og mere åbenbar. Opgaven må nu være i høj grad at søge at føre en del af statens overskud — denne reserve for samfundet, som man taler om — over til borgernes egen reserve i form af privat opsparing.

Den såkaldte VK-plan indeholdt en nedsættelse af statens indtægter på 800 mill. kr. Det, som regeringen her foreslår, er en nedsættelse af statsindtægterne på ca. 300 mill. kr. Der er altså tilsyneladende en difference på 500 mill. kr., men ærede medlemmer af det høje ting vil kunne erindre,

[Poul Møller.]

at denne difference dækker vi i vore forslag ved en række besparelser, som omfattede beløb på i alt 300 mill. kr., således at der bliver en nettodifference mellem regeringens forslag her og vore forslag på 200 mill. kr. med hensyn til forbrugsmuligheder for befolkningen. Forskellen er jo ikke længere så eventyrlig stor, som den kunne synes under valgkampen, og som den kunne synes, når man tænker på de kommentarer, der også efter valget er blevet fremsat om vore tanker. Vi kan nu overse forskellen, og vi kan gøre den op.

Jeg vil gerne her straks sige, at regeringen skal ikke høre knubbede ord fra min side, fordi man har fulgt os et stykke ad vejen, og den højtærede finansminister skal heller ikke have bebrejdelser, fordi han går en del af den vej, VK-planen foreslog, selv om han for en halvanden måneds tid siden advarede stærkt både mod LO og VK. Advarslen mod LO er vel forstummet under hensyn til tiden og situationen, og advarslen mod VK vil vel også forstumme under hensyn til finansministerens egne gøremål. Men det er altså ikke nogen bebrejdelse. Spørgsmålet er derimod, om han ikke, når han nu er ved at omstille sig og ved at erkende, at man godt kan nedsætte skatterne, skulle springe lidt dristigere. Jeg vil sige med fader Holberg: fat mod, Antonius, du haver intet ondt bedrevet — måske nok sagt noget, men endnu ikke bedrevet noget, som skulle gøre, at man skulle være bange.

I det udskrivningsforslag, regeringen møder med, går man op til 18 000 kr. med den proportionale skat. Det er den samme beløbsgrænse, som vi satte i VK-planen, og er naturligvis et udmærket fremskridt, et fremskridt, som vi alle gerne vil bidrage til at få gennemført. Men regeringen regner med, at man skal betale 24 pct. i skat af det, der for forsørgeres vedkommende ligger over 5 800 kr. og op til denne skattepligtige indkomst på 18 000 kr., mens vore forslag gik ud på, at indkomstskatten i dette interval skulle være 18 pct. Det er jo en væsent-

lig forskel. En del af denne forskel opsuges så igen ved, at regeringen bevarer en vis nedsættelse for indkomststigningers vedkommende, nemlig en 20 pct.s reduktion, således at man i nogen grad når ned i nærheden af de 18 pct., men da de 20 pct.s reduktion ikke gælder for kommuneskattens vedkommende, så vil man, til trods for at man bevarer 20 pct.-lempelsesreglen, få en meget høj marginalskat i intervallet fra de 5 800 kr. op til de 18 000 kr. Man kan her komme op på marginalprocenter på omkring 40 for disse beskedne indtægter, mens man ved vore forslag ville have opnået det, som var meningen med proportionalsskatten, eller opnået det mere tydeligt og mere kraftigt, nemlig at fremme indkomstdannelsen, lysten til arbejde, lysten til virksomhed i det danske folk. For hensigten var jo ikke bare at få en anden og lavere procent. Vi mener, at en lav proportionalsskatteprocent og herigennem en lav marginalskat vil virke mere befordrende på befolkningens arbejdslyst og virksomhedstrang, end en høj procent vil gøre det, og har vi ret i denne betragtning, bør det vel overvejes under den kommende udvalgsdrøftelse, om man ikke kan komme under de 24 pct.

Ser man bort fra 20 pct.-nedslagsreglen, vil en reduktion fra 24 til 18 pct. vel koste ca. 300 mill. kr., idet jeg regner med omkring 50 mill. kr. for hver procent, der nedsættes, og dette beløb vil man kunne hente, hvis man fra regeringspartierne side vil stille sig fordomsfrit over for de besparelsemuligheder, der må være på statens budget. Jeg vil gerne sige her, at jeg er ikke fanatisk besparelsermand, men jeg mener, at det i et offentligt budget, der vel i det kommende år for statens vedkommende kommer til at balancere på et tal, der er meget tæt ved de 8 milliarder kr., vel nok skulle være muligt at finde besparelser på et beløb på 200-300 mill. kr. Vi har jo fremlagt forskellige tanker og forslag til overvejelse, som man kan lade indgå i forhandlingerne, og som jeg håber regering-

[Poul Møller.]

gen vil tage alvorligt på. I hvert fald er det klart, at i det omfang vi kan nedsætte statens udgifter, kan vi også nedsætte den almindelige skatteprocent, og vi indbyder til en forhandling herom.

Ud over den forskel, der er mellem vore forslag og det, regeringen møder med på dette område, altså forskellen mellem de 18 pct. og de 24 pct., svarende til omkring 300 mill. kr., så er der jo en forskel vedrørende ejendomsbeskatningen, idet der i 800 mill. kr.s planen indgik 100 mill. kr. til afskaffelse af statsejendomsskatterne. Vi har i dag fremsat det samme forslag her i det høje ting. Jeg tror, at det vil være rigtigt, om man under den kommende udvalgsdrøftelse så på dette forslag.

Så vidt jeg kan se, har regeringen ikke i det korrekturtryk, jeg har fået vedrørende budgettet for statsfinanserne i det kommende år, og heller ikke i de ændringsforslag, der er stillet til finanslovens tredje behandling, regnet med en forhøjelse af statsejendomsskatterne. Dette indtægtsbeløb er der ikke stillet noget ændringsforslag til, hvad jeg ikke helt forstår, medmindre regeringen påtænker en nedsættelse af udskrivningspromillerne for statsgrundskyldens vedkommende. Det er jo således, at vi må regne med, at statsejendomsskatterne, hvis grundskyldpromillen skal være den samme, nemlig 6, efter de nye vurderinger vil indbringe et betydeligt større beløb end det, de indbragte i det år, vi nu befinder os i. Derfor må der her være en reserve i skønnet, og hvis det er regeringens tanke at nedsætte promillerne, så er vi naturligvis rede til en forhandling herom, fordi vi principielt mener, at det vil være rigtigt helt at fjerne statsejendomsbeskatningen, ikke mindst fordi vi her er på et område, hvor en skattelettelse, efter mit skøn i hvert fald, ikke vil bringe os i fare for en uforholdsmæssig eller uforsvarlig forbrugsstigning. En nedsættelse eller fjernelse af statsejendomsskatten vil medføre en lavere husleje for befolkningen og derigennem ikke mindst for nybyggeriet en lavere omkostning, og den vil for landbrugserhvervet, for gartnerier og frugtplantager, for alle dem, der skal bruge jorden som produktionsmiddel, naturligvis medføre lavere produktionsomkostninger, hvilket jo helt klart

må være i dansk samfundsøkonomis interesse.

Jeg tror derfor, det vil være klogt af regeringspartierne at deltage i en drøftelse heraf og stille sig velvilligt over for vore synspunkter. Såfremt det manglende ændringsforslag til finansloven skal udlægges på den måde, at regeringen selv faktisk påtænker en nedsættelse af udskrivningspromillerne her, vil vi hilse det velkommen som et skridt i den rigtige retning, og så håber vi, at vi kan komme videre frem under udvalgsdrøftelserne.

De differencer, der i øvrigt er tilbage mellem venstres og det konservative folkepartis forslag og regeringens forslag, vedrører dels enkeltheder i udskrivningsskalaen, dels formueskattegrænsen og endelig det beløb, der skulle til for at lette amtsskatterne.

Hvad angår den skala, som den høje regering foreslår for dem, der kommer op over proportionalgrænsen, er det jo således, at man her bevæger sig ind, meget hastigt synes jeg, i en hård marginal beskatning. Ikke mindst gælder dette for indkomsterne mellem 18 000 kr. og 25 000 kr., idet den ændrede nedslagsregel, som den højtærede finansminister har foreslået, 20 pct.-reglen, får virkning for indtægter op til 25 000 kr., medens den gamle nedslagsregel på 30 pct. kun skal gælde for indkomster over 25 000 kr. Men da proportionalsskattegrænsen er 18 000 kr., kommer herved de borgere, hvis indkomster ligger mellem 18 000 og 25 000 kr., i klemme mellem de to regler, og derved stiger deres marginalbeskatning, skatten af den sidst tjente krone, meget betydeligt. Af en indkomst på mellem 20 000 og 25 000 kr. skal der i dag ved en indkomststigning på et givet beløb, f. eks. 1 000 kr., svares 42,7 pct. til staten, mens der efter det foreliggende forslag skal svares 51,2 pct. til staten med anvendelse af nedslagsreglen. Jeg tror, det bliver nødvendigt, at man ser på dette problem.

Hvis man skal have todelingen i nedslagsreglen, bør grænsen ligge således, at man har 20 pct. for dem, der er under proportionalsskat, altså har under 18 000 kr., og 30 pct. for dem, der ligger højere.

En af de store ændringer, der finder sted, dels gennem den ligningslov, der blev vedtaget i efteråret, dels gennem det forelig-

[Poul Møller.]

gende forslag til udskrivningslov er jo, at man fra en kombination af børnetilskud — d. v. s. fradrag i skatten — og børnefradrag i indkomsten er gået over til ensartede fradrag i skatten for alle forsørgere. Det tror jeg er en god nydannelse, og dens gennemførelse vil vi støtte fra vor side.

Meningen med den har jo imidlertid været at skabe et familiepolitisk fremskridt, således at vi, når nu skatterne skulle ændres og man skulle prøve på at undgå en stigning i skattetrykket, først og fremmest satte ind for at hjælpe familierne med børn og især dem med mange børn. Det har været den klare tanke, der har ligget bag for alle os, der har deltaget i disse overvejelser, men det er, som om det ikke er lykkedes at realisere den. Denne ændring bliver præsenteret som en stor familiepolitisk forbedring, og jeg skal erkende, at der klart er tale om en familiepolitisk forbedring for mennesker med meget små indkomster, for hvem det gamle fradrag i indkomsten ikke havde nogen nævneværdig betydning, fordi de svarede en meget lav skatteprocent. Men lige så snart vi kommer bare lidt op ad indkomststigen, kommer billedet til at se helt anderledes ud.

Jeg har her nogle eksempler, som vi har fået i kommuneskatteudvalget, for den samlede virkning for visse familier med børn, og eksemplerne, jeg nævner, er taget fra Thisted. Det er måske særlig grelt i Thisted, men mennesker, der bor i Thisted, er jo også mennesker, de har også ret til at få en familiepolitisk lovgivning til fordel for sig. Ikke mindst, når man tænker på, hvor den højtærede indenrigsminister er valgt, må man naturligvis sørge for, at de mennesker, der bor i Thy, ikke kommer til at lide alt for stor nød ved disse forslag.

Ser vi så på en skattepligtig indkomst på 9 200 kr., som jo ikke er nogen stor indkomst, viser det sig, at familien uden børn vil få en lettelse på 257 kr., medens familien med 3 børn vil få en lettelse på 27 kr. Det vil sige, at der her er en forskel på 230 kr. i disfavør for familien med de 3 børn. Det var jo ikke helt på den vis, man præsenterede denne ændring af børnebestemmelserne i skattelovgivningen.

Følger vi familien lidt højere op til en indkomst på 11 200 kr., vil den uden børn

få en skattelettelse på 289 kr. og med 3 børn få en skattelettelse på 119 kr. Tendensen er måske særlig grelt i Thisted, men den er i øvrigt tilsvarende i andre områder, som vi i det pågældende udvalg har fået oplysninger om, f. eks. også i Nørresundby — hvis det måtte have interesse for den ærede socialdemokratiske ordfører.

Jeg tror derfor, det er nødvendigt i udvalgsarbejdet at se nærmere på hele dette forhold, således at der virkelig kommer det familiepolitiske sigte ind i vor skattelovgivning, som vi alle sammen har sagt vi søger.

Med hensyn til ændringen af formuebeskatningen betragter jeg det også som et fremskridt, at regeringen sætter en grænse ved 90 000 kr., inden formueskat skal betales. Men jeg tror, man skal tage et yderligere skridt. Der er ikke her nogen grund til frygt for, at dette skal omsætte sig i forbrugsstigninger — det tror jeg heller ikke den højtærede finansminister regner med — og vi må ikke glemme, at de nye ejendoms-skyldvurderinger har presset mange formuer i vejret, således at det, der før var en formue på 60 000 kr., i dag meget nemt kan være steget til 100 000 kr., uden at den pågældende formueejer i virkeligheden har nogen som helst fordel af denne formuestigning, i hvert fald ikke før han vil realisere sin faste ejendom, og den dag rammer finansministeren ham hårdt gennem sin kapitalvindingsskat, og i øvrigt rammer den høje regering ham jo i fællesskab ved grundstigningsskylden.

Men foruden ændringer i formueskatten tror jeg det vil være vigtigt, at vi ved drøftelsen af den kommende udskrivningslov tager alle de opsparingsfremmende foranstaltninger med ind i vore betragtninger. Det er jo således med de forslag, vi har stillet herom, at de ikke på nogen måde i det kommende finansår vil medføre, at den højtærede finansminister får en mindre indtægt; hans overskud vil blive, som han budgetterer, selv om vi giver folk tilladelse til skattefrie opsparinger under visse former. Ja vel, kan den højtærede finansminister sige, men i næste finansår, i finansåret 1962-63, vil en ændring af opsparingsbestemmelserne medføre en mindre skatteindtægt og derigennem måske også et mindre overskud på statsfinanserne. Men det

[Poul Møller.]

er jo i og for sig ikke for overskuddets skyld, den højtærede finansminister er tilhænger af et overskud i statsfinanserne; det er jo efter hans eget udsagn for at holde forbruget nede og for at få foretaget en opsparring, og hvis borgerne ikke foretager den, må den efter den højtærede finansministers mening foretages af staten. Men derfor ville det jo også være konsekvent, være fuldstændigt følgerigtigt af den højtærede finansminister nu at indlede en ændret kurs over for den private opsparring, således at de, der er i stand til at spare op, kan gøre det i højere grad skattefrit end tidligere, og således at man virkelig giver mulighed for, at de indkomststigninger, der finder sted i år, bliver sparet op, så det bliver fristende at spare op, så forbrugsstigningen ikke bliver så stor.

Se, det er samfundsøkonomisk en politik, der skaber balance mellem produktion og efterspørgsel, og det er en politik, der efter min mening overflødiggør det store statsoverskud, og meningen kan vel ikke være, at dette statsoverskud skal være sakrosankt, når man kan føre det over til den private opsparring. Meningen må vel netop være, at man, medens denne overskudspolitik føres, skal skabe sådanne begunstigelser i skatte-lovgivningen for den private opsparring, at denne overskudspolitik efterhånden overflødiggør sig selv, fordi der er tilstrækkelig opsparring, tilstrækkelig kapital, tilstrækkelig investeringskapital i det danske samfund og tilstrækkelig tilbageholdenhed hos danske samfundsborgere med hensyn til at forbruge enhver indkomststigning.

Det bliver for mit partis vedkommende meget afgørende i de kommende forhandlinger, hvordan den høje regering stiller sig til disse tanker, og hvor langt den høje regering vil følge os i disse tanker.

Den højtærede finansminister har indledt en ny og god skik i dette forår ved at fremsætte forslaget til ligningslov så tidligt. Det betragter jeg som en stor fordel, ikke mindst fordi det giver folketinget bedre tid til at behandle det, men først og fremmest fordi det giver borgerne klarhed over, hvordan deres indkomst bliver beskattet, hvilke fradrag de har o. s. v., endnu medens de tjener pengene, medens ligningsloven tidligere først blev vedtaget praktisk talt når

indkomståret var forbi. Nu gælder det bare om at vise selvtugt og ikke komme til efteråret og sige: vi har alligevel glemt dette eller hint, og derfor må vi have et tillæg til ligningsloven. Det er faren ved det, man her foretager. Jeg går ud fra, at når man tidligere har skudt ligningsloven ud til slutningen af året, var det, fordi man da vidste, hvad man ville have, og havde liggende hvad der var skrevet derom, hvilke ønsker der var, og hvad der var kommet af indstillinger fra embedsmændene i løbet af året om ting, der måtte rettes på ligningsloven — og naturligvis også ting, vi havde talt om her i tinget.

Altså, lad os nu ikke forsynde os på den fordel, vi har fået, og øjeblikkelig gå over til en ny praksis, hvor vi laver ligningslov to gange om året; men hvis vi kan enes om det i hvert fald i det første år, betragter jeg det som en stor fordel.

Der er derimod bestemmelser i dette ligningslovsforslag, som vi ikke kan give vor velsignelse, og det drejer sig om de ændringer i aktieselskabsbeskatningen, som her bliver sneget ind gennem ligningslovreglerne.

Den første af disse skærper angår den skattemæssige behandling af den fortjeneste, som et aktieselskab opnår ved salg af aktier eller likvidation af et selskab, hvori det har aktier. Ifølge gældende lov, nr. 285 af 7. juli 1960 om særlig indkomstskat § 3, nr. 2, skal sådanne fortjenester, som aktieselskaber opnår, ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst bortset fra tilfælde, hvor aktierne erhverves som led i vedkommende selskabs næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afhændelsen.

Denne regel i skattelovgivningen har sin begrundelse i ønsket om at undgå, at den dobbeltbeskatning, der i almindelighed er lagt på indtægter, der indtjenes af aktieselskaber, ikke skal blive til en tredobbelt beskatning eller til en endnu mere flerdobbelt beskatning. Fortjeneste ved salg af aktier til en højere kurs end købskursen vil i meget vidt omfang være motiveret ved opsamlings af reserver i det pågældende selskab, og disse reserver vil almindeligvis stamme fra opsparret indtægt, der er blevet beskattet hos selskabet.

Hvis nu aktierne i et selskab ejes af et andet selskab, som ved salg af aktierne



[Poul Møller.]

opnår en fortjeneste, vil denne fortjeneste efter de gældende bestemmelser ikke blive beskattet, forinden den udloddes som udbytte til det andet selskabs aktionærer. Men i det foreliggende lovforslag foreslås nu en tredje beskatning, og som vil medføre, at dette selskabs aktionærer kun får lov til at beholde den ubetydelige rest, der vil være tilbage af indtægten i det første selskab, efter at 3 beskatninger har fundet sted.

Med hensyn til den udbytteindtægt, som et selskab modtager fra et andet selskab, har vi i forvejen lempelsesreglen i lov nr. 255 af 11. juni 1960 om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. § 17, stk. 4, der ganske vist forudsætter, at aktiebesiddelsen udgør mindst 25 pct. En tilsvarende lempelsesregel mangler i det fremsatte forslag, og der gør sig i det hele taget ikke de tekniske grunde gældende, som førte til, at man sidste år opgav skattefriheden for selskabernes udbytteindtægter fra andre selskaber.

Den højtærede finansminister er åbenbart blevet bange for, at den i fjor vedtagne ordning åbner visse muligheder for at undgå beskatning gennem bestemmelsen i § 3, nr. 2, i den gældende lov af 7. juli 1960 om særlig indkomstskat. Det er imidlertid forkert at hævde, at man under behandlingen i folketinget i fjor overså disse forhold, således som det er fremført i bemærkningerne.

Den anden skærpelse, som de fremsatte lovforslag indeholder, angår den situation, hvor en aktionær sælger sine aktier eller en del af disse til det selskab, der har udstedt dem. Bestemmelsen herom findes i forslaget til en ny § 16 B. i ligningsloven, og den går ud på, at aktionæren, når visse betingelser er opfyldt, skal svare almindelig indkomstskat, ikke blot af fortjenesten på de aktier, han sælger til selskabet, men af den fulde afståelsessum, som han opnår ved salget.

Denne bestemmelse må betragtes som et overgreb mod aktionærer, som kommer i den omtalte situation. Bestemmelsen vil føre til, at aktionæren indkomstbeskattes af den del af salgssummen, som svarer til, hvad han i sin tid har betalt for aktierne. Har han selv deltaget i selskabets stiftelse, vil det være hans part af den tegnede aktiekapital, som beskattes ved tilbagebetaling ved aktiernes

salg til selskabet. Har han købt aktierne til en højere kurs end pari, er situationen endnu værre. Det vil endda kunne forekomme, at aktien sælges uden nogen fortjeneste, men alligevel med den virkning, at aktionæren beskattes af hele den modtagne salgssum.

Disse ændringer mener vi ikke bør og skal gennemføres i ligningsloven i dette år.

Må jeg endvidere vedrørende ligningsloven, i lighed med hvad det ærede medlem hr. Foged gjorde, forespørge den højtærede finansminister, om det slet ikke er hans agt at gøre noget ved sambeskatningen ud over den foreslåede forhøjelse af proportional-skatten til 18 000 kr. Der er jo mennesker her i landet, der med fuld ret tjener over 18 000 kr. i skattepligtig indkomst, bl. a. en hel del af de ærede medlemmer, og det er jo også en slags mennesker. Ikke mindst hvor hustruen har beskæftigelse, vil indkomsten meget let blive presset op over de 18 000 kr., i hvert fald hvis begge har fuld beskæftigelse.

Vi har alle, tror jeg, under valgkampen lovet, at der skulle gøres noget effektivt ved sambeskatningen. Jeg ved, at den højtærede finansminister i en radiodiskussion, hvor jeg havde den ære at være sammen med den højtærede finansminister, gav meddelelse om, at der ville blive nedsat et udvalg, som skulle se på denne sambeskatning. Nu vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om dette udvalg rent faktisk bliver nedsat eller er nedsat, og så vil jeg endvidere spørge den højtærede minister: hvad er meningen med udvalget? At det skal arbejde, eller at det skal lade sagen ligge? Der er af ministre i tidens løb nedsat mange udvalg, som først og fremmest har haft til formål at lade sagerne ligge, så de ikke kom til at distrahere arbejdets gang i ministerierne i øvrigt og overvejelserne her i tinget. Men det er nødvendigt, at vi gør noget ved dette problem. Hvis dette udvalg kan arbejde hurtigt, vil jeg naturligvis hilse det med tilfredshed, men hvis man ikke kan love os et hurtigt arbejde, må vi jo her i tinget have forslag til behandling og bedømmelse af problemet.

Må jeg endelig til sidst erindre den højtærede finansminister om et tilsagn, han gav os i fjor ved behandlingen af loven om beskatning af aktieselskaber, nemlig et tilsagn om at fremsætte forslag vedrørende

[Poul Møller.]

kooperationens beskatningsforhold. Det hedder i udvalgsbetænkningen fra i fjor, da cooperationens skatteforhold blev taget ud af denne lov:

„Drøftelserne af cooperationens beskatningsforhold har ført til enighed i udvalget om, at en egentlig reform på dette område bør udsættes til det kommende folketingsår.“

Jeg deltog selv i denne udvalgsdrøftelse, og jeg har en meget klar erindring om, at det samtidig var meningen, at der så også skulle komme et forslag, som skulle tjene som forhandlingsgrundlag, måske et forslag, som ingen på forhånd var bundet til, heller ikke regeringen, men i hvert fald et forslag, der gjorde, at man her i tinget kom til at arbejde med cooperationens beskatningsforhold. Nu ved jeg godt, at folketings-samlingen ikke er udløbet, at finansministeren derfor kan nå at indfri sit løfte, og at statsministeren også kan nå at indfri sit løfte i åbningstalen i oktober 1960, hvori det — sp. 15 — hedder:

„I overensstemmelse med de forhandlinger, der har fundet sted i forbindelse med den gennemførte forenkling af aktieselskabsskatten, vil der da også blive fremsat forslag om ændringer i beskatningen af kooperative selskaber og foreninger.“

Se, dette forslag er i hvert fald ikke fremsat i udskrivningsloven, der indeholder de gældende regler vedrørende beskatning af kooperative selskaber og foreninger. Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede finansminister, om dette forslag kan ventes så betids, at vi kan ændre udskrivningsloven inden 1. april 1961, eller forslaget først kan komme så sent, at vi ikke kan nå at gøre det færdigt i dette folketingsår, hvis den højtærede formands instruks til os om at gøre os færdige inden pinse skal efterleves. Vi har nu i mange år syltet denne sag, men efter det, der er sket, og den aftale, der kom i stand vedrørende dette spørgsmål, kan vi simpelt hen ikke være bekendt at sylte spørgsmålet længere her i tinget; der må nu skabes et grundlag, og et rimeligt grundlag, for beskatningen af kooperative virksomheder. Jeg beder derfor om svar på dette spørgsmål.

I det omfang de synspunkter, jeg har

fremført, bliver imødekommet af regeringen, vil mit parti medvirke til gennemførelse af disse lovforslag.

**Baunsgaard:** Det er jo et bemærkelsesværdigt tidspunkt, hvorpå man samtidig behandler 3 skattelovsforslag, ikke mindst når det ene angår den årlige ligningslov. Jeg skal ikke trætte tinget med mange og lange takketaler til finansministeren i den anledning, det er jo gjort af de foregående ordførere. Jeg føler dog trang til at understrege det for skatteyderne meget væsentlige og vigtige, at man nu, medens man tjener sin indkomst, kan vide nogenlunde, efter hvilke regler en sådan indkomst vil blive opgjort, når selvangivelsen skal skrives. Ligeledes kan der være grund til at takke for, at man har gjort ligningsloven — om jeg så må sige — til en permanent lov derved, at midlertidige bestemmelser, som altid er blevet fornyet, nu bliver gjort generelt gældende, og at de generelt gældende, som der altid er blevet foretaget ændringer i, er blevet rettet sådan, at man nu kan regne med, at de skal være gældende permanent. Jeg føler trang til at takke for det initiativ, der her har været vist med hensyn til årets ligningslov. Jeg finder det meget værdifuldt, at man kan regne med at få gennemført årets ligningslov på et så tidligt tidspunkt.

Hvad angår forslaget til den årlige udskrivningslov, så har det jo nok for en vurdering af det rimelige i de skattelettelser, der er indeholdt i lovforslaget, og eventuelt en afvejning af personlige ønsker om at give endnu større skattelettelser været et handicap — som det ærede medlem hr. Foged og det ærede medlem hr. Poul Møller har gjort opmærksom på — at vi mangler Den økonomiske Årsoversigt; det er klart, at det ville have været en fordel, hvis vi havde haft den.

Men i dette forår er der jo nok en ting, som har endnu større indflydelse på vor bedømmelse, eller på den manglende bedømmelsesmulighed, og det er det resultat, der vil komme ud af de overenskomstforhandlinger, der i øjeblikket føres arbejdsmarkedets parter imellem. Det er vel rigtigt, at man kan diskutere — som også det ærede medlem hr. Foged gjorde det — ud fra den indstilling, at hvis vi havde gennem-

**[Baunsgaard.]**

ført skattelettelsen sidste år, ville man have kunnet føre overenskomstforhandlingerne på et lavere grundlag under hensyn til skatten. Jeg vil gerne sige dette indledningsvis, fordi jeg tror, det ville være noget betænkeligt, om det, det ærede medlem sagde, skulle få lov at sætte sig som noget, der havde større gyldighed. Forholdet er det, hvis jeg ikke husker forkert — og jeg tager forbehold imod at huske en enkelt krone forkert — at VK-planen ville have betydet en skattelettelse på fra 4 til 7 kr. om ugen. (*Foged*: Nej, det er forkert!). Jeg tog også forbehold med hensyn til den enkelte krone, og det er kun en enkelt krone, der kan blive tale om for de lavest lønnede. Og så må det ikke glemmes, at VK-planen på dette område indeholdt en forhøjelse af sygekassekontingentet og arbejdsløshedskontingentet, så jeg tror, vi skal lade det ligge, når vi skal bedømme på sagligt grundlag, hvilken indflydelse dette ville have fået på den almindelige økonomiske situation.

Jeg kan selvfølgelig udmærket forstå, at man føler trang til her ligesom at tage tråden op fra sidste forår, men jeg tror dog, at for at man skal have noget held med et sådant forsøg, vil det være nødvendigt, at folketinget kigger på, hvad det egentlig har foretaget sig, siden vi havde den store diskussion. For så viser det sig for det første, at der er gennemført indtægtsnedgang, om ikke i enighed så dog i enighed om det, der i hvert fald kom til at betyde en indtægtsnedgang for staten. Dernæst er der vedtaget forslag, som har betydet udgiftsstigninger, hvoraf de væsentlige er gennemført i enighed. Den ændring af folkepensionen, som der blandt alle partier er enighed om det rimelige i, kommer i det første finansår til at koste staten mindst 30 mill. kr. Jeg gætter næppe forkert i, at man med samme enighed vil møde de ændringer, der er fremsat til enkepensionsloven, som vil betyde 10 mill. til. Og under den behandling, vi har haft af ungdommens uddannelsesfond, var der enighed om, at det beløb, undervisningsministeren har krævet, nemlig 50 mill. kr. mere, under alle omstændigheder ikke vil blive mindre; men det kan være, det skal gives under andre former. Lægger man disse

ting sammen og dertil lægger den indtægtsnedgang, der vil blive for staten i omlægningen af amts- og sognekommunal beskatning på 90 mill. kr., vil man se, at vi her er endt ved et beløb på 180 mill. kr. Desuden får vi i folketinget en regning, som vi kan være mere eller mindre glade for, men som vi ikke kan komme uden om at betale, nemlig det underskud, der er på SASs virksomhed, og som jeg gætter på for statens vedkommende nok vil være på ca. 60 mill. kr. Så er vi oppe i nærheden af 240-250 mill. kr. Det er, hvad der foreligger eller vil komme til at foreligge i forhold til, hvad der var tilfældet, da vi sidst drøftede det økonomiske grundlag for skattelettelser.

Men så kommer det, der er det egentlige — det, der gør det vanskeligt. For vel betyder dette en forringelse af statens økonomi, men så langt er jeg enig med de ærede ordførere, at når man bedømmer statens økonomi ud fra regnskabsresultatet, bedømmer den rent regnskabsmæssigt, er der ikke anledning til de helt store betænkeligheder i øjeblikket. Statens økonomi som sådan er den mindste side af sagen. Noget andet er, om forbrugspresset kan tåle det. Af de 240-250 mill. kr., jeg har nævnt, vil de alle med undtagelse af de 60 mill. kr., som jeg gætter på vil gå til SAS, gå ud i forbruget, og det vil altså sige, at vi skal tage dem med i betragtning, når vi skal foretage en bedømmelse af mulighederne for yderligere skattelettelser. Når dertil kommer, at ingen i dag kender resultatet af de overenskomstforhandlinger, der føres, medens alle til gengæld er bombesikre på tendensen i dem, giver de os al mulig anledning til at sige, at man næppe med hensyn til forbrugspresset ville bære sig særlig klogt ad, hvis man gik videre end nævnt i det foreliggende lovforslag.

Det ærede medlem hr. Poul Møller siger, at der stadig er den fare, når staten har så mange penge til rådighed, at den vil bruge flere penge, og det ærede medlem nævner som eksempel herpå, at i de 4 år, hvor statens indtægter er steget med 1 800 mill. kr., er udgifterne på drifts- og anlægsbudgetterne steget med 1 300 mill. kr. Uden at have haft lejlighed til at kontrollere tallene gætter jeg på, at de er rigtige; de svarer nogenlunde til det,

## [Bausgaard.]

jeg selv er kommet frem til. Men jeg vil dog sige, at det nu nok er lidt farligt at stille det argument op, at det skulle være de stigende indtægter alene, som har været skyld i, at man har ladet drifts- og anlægsbudgettet stige. Hele den voldsomme omstilling i erhvervslivet og hele den voldsomme ekspansion i industrien, der er foregået i disse år, ville jo ikke kunne gennemføres med udsigt til held, medmindre staten fulgte med med sine anlægsudgifter; hvis den ikke lod sine drifts- og anlægsinvesteringer følge med, var det ikke muligt at foretage omstillingen til det industrisamfund, som vi alle er enige om, at vi skal have, hvad enten vi kan lide det eller ej. De store årgange, som nu er ved at blive uddannet eller står på tærskelen til det, har jo først og størst stillet investeringskrav til staten. Hvis man derfor virkelig skulle have en bedømmelse af, i hvilket omfang indtægtsstigningerne har fristet til at lade udgifterne stige, ville det være nødvendigt først at se på, hvor mange af disse udgifter man kunne have undgået — og jeg tror, at det ærede medlem hr. Poul Møller og jeg vil få meget svært ved at påvise væsentlige udgifter inden for disse områder, der kunne være undgået.

På samme måde forholder det sig med de besparelsesforslag, der blev fremsat fra venstres og de konservatives side, og som man stadig henviser til. De 300 mill. kr. svandt jo betydeligt ind; jeg skal ikke gentage alle årsagerne til, at de svandt ind, men kun nævne, at tilbage blev der, om jeg ikke husker forkert — og stadig med forbehold over for en enkelt million — når alt kom til alt kun godt 125 mill. kr.; det tror jeg var, hvad vi blev enige om under den sidste debat herom. Medvirkende til at man nåede dette resultat, var visse af det ærede medlem hr. Fogeds partifæller med deres ønsker om, at visse lokale anlægsudgifter ikke skulle rammes af besparelserne.

Tager man alle disse forhold i betragtning, tror jeg man må erkende, at det ud fra ønsket om at tilgodese hensynet til, at forbrugspresset og dermed presset på valutaen ikke bliver større, end økonomien kan tåle, næppe vil være tilrådeligt at gå længere med skattelettelser end foreslået.

Lad os derpå undersøge fordelingen af disse skattelettelser — sammenlagt er der tale om 400 mill. kr., og i forslaget til udskrivningslov godt 300 mill. kr. Jeg synes, at den linje, der er lagt i lovforslaget, stort set er rigtig. Jeg er særdeles tilfreds med, at man nu fører proportionalsskattegrænsen op til de 18 000 kr. i skalaindkomst. Jeg er særdeles tilfreds med, at man er gået så højt som til 18 000 kr., hvorefter alle med denne indkomst kan regne med at blive beskattet med samme procent, nemlig den laveste i skalaen. Alligevel må man vel sige, at for ikke helt at forplumre billedet vil det sikkert være klogt ikke alt for stærkt at lade dette lovforslag fremtræde som et egentligt proportionalsskatteforslag. Når man for forsørgere stadig opererer med 9 forskellige skalaer og for ikke-forsørgere med 11, er det klart, at der endnu er et stykke vej at gå, inden man når helt igennem med det egentlige proportionalsskattesystem. Der er dog det gode ved den foreslåede ordning, at når man kommer op til de 18 000 kr., vil det sige, at hen imod 90 pct. af samtlige skatteborgere er dækket af denne proportionalsskat — i tal betyder det, oplyser den højtærede finansminister, at 1,4 millioner skatteydere er dækket af den laveste skala i udskrivningsloven, medens 150 000 ligger over. Man kan nok sige, at vi dermed er nået meget langt med proportionalsskatten, og man kan vel også sige, at vi er nået meget langt i retning af en løsning af sambeskatningsproblemet, som nu skulle være klaret for sambeskattede, der ligger under de 18 000 kr. i skalaindkomst; dog er det jo ikke givet, at en ordning, der dækker 90 pct. af skatteyderne, også vil dække 90 pct. af de sambeskattede. Tilbage står imidlertid spørgsmålet om de sambeskattedes udgifter i forbindelse med indkomstens erhvervelse, og først når det er løst, kan man sige at vi er nået til vejs ende med sambeskatningsproblemet.

At der så, som det også er fremhævet her, ved overgang fra børnefradrag til børnetilskud kommer det frem, som ikke vil være overraskende for ret mange, at der vil være kommuner, hvor den lettelse, der gives til forsørgere uden børn, er væsentlig større end den lettelse, der gives til forsørgere med f. eks. 3 børn, er en anden ting. Vi har her i tinget erfaring for, at det er meget

## [Baunsgaard.]

svært at gennemføre en rationalisering af skattelovgivningen uden visse uheldige virkninger. Jeg vil være indstillet på, som jeg også har forstået, at de foregående ordførere vil være det, i udvalget at se på, om vi kan finde en løsning på det problem, således at vi i højere grad når til en mere rimelig ligestilling med hensyn til skattelettelse mellem forsørgere med børn og forsørgere uden børn, men der er dog nok grund til at understrege, at som hovedregel må man sige, at alle får en lettelse. Spørgsmålet er blot, om forsørgere med børn får deres rimelige andel i denne lettelse.

Endelig er der det, at det er så forskelligt fra kommune til kommune, hvordan det virker med disse børnefradrag overgang til børnetilskud, fordi man i de forskellige kommuner dels har anvendt forskellige børnefradrag, dels har haft meget forskellige skatteskalaer. Thisted er nævnt, og jeg er selvfølgelig enig med det ærede medlem hr. Poul Møller i, at vi skal unde Thisted alt muligt godt, men vi kan selvfølgelig ikke tilrettelægge al lovgivning efter Thisted. Om jeg husker rigtigt, er der 9 000-10 000 indbyggere, og det vil nok være klogt ikke at lade disse 9 000-10 000 indbyggere få alt for stor indflydelse på lovgivningen for dem, der er tilbage af de 4,5 mill. indbyggere i Danmark; men det er rigtigt, at Thisted skal med i billedet, og jeg har ikke noget imod, at Thisted anvendes som eksempel. Jeg er enig i, at vi under udvalgsarbejdet skal bestræbe os på at få rettet påviselige skævheder i de lettelser, der gives.

Jeg skal med disse bemærkninger tilsige velvillig støtte og hurtigt arbejde med alle 3 lovforslag.

**Aksel Larsen:** Den offentlige diskussion om en virkelig skattereform, hvad de direkte skatter angår, har nu stået på i flere år, og det ville være ønskeligt, om regeringen snart fremkom med forslag om en sådan skattereform. Det trækker imidlertid

længere ud end ønskeligt, og så må man byde de forslag velkommen, der foreligger her, fordi de dog betyder, at der gøres visse fremskridt. Ganske særlig er dette tilfældet, hvad angår forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1961-62.

Det største fremskridt er, så vidt jeg kan bedømme det, den foreslåede hævnning af den skattefri bundgrænse for indkomstskat sammen med forslaget om udvidelse af proportional-skattens område. Jeg tror, det ville være rimeligt, om bundgrænsen blev sat endnu højere op end foreslået af den højtærede finansminister. Finansministeren foreslår bundgrænsen sat op til 5 800 kr. for forsørgere og 3 000 kr. for ikke-forsørgere, men jeg kunne tænke mig, at vi kan forhandle om at få disse grænser sat endnu noget i vejret.

Derimod vil jeg ikke mene, at man skal sætte proportional-skattens overgrænse højere end her foreslået, henholdsvis 18 000 kr. og 14 000 kr. For det, det drejer sig om, er den såkaldte skalaindkomst, altså indkomsten efter fradrag af betalte skatter og andre fradrag. Når vi tager dette i betragtning, vil det sige, at det krav, vi opstillede i socialistisk folkepartis såkaldte Elsehoved-program om proportional-skat med en overgrænse ved 25 000 kr.s bruttoindtægt, bliver opfyldt; det kan vi, og det kan skatteyderne kun være tilfredse med.

Som forslaget til udskrivningslov er udformet, giver det en ret betydelig skattelettelse, antagelig størst for indtægter op mod 20 000 kr., men den gamle skala var jo også hårdet netop ved disse indtægter, så det er rimeligt, at den største lettelse kommer dér.

Jeg må i øvrigt bemærke — jeg synes, det trænger til at blive understreget, det kan ikke blive sagt for ofte her efter de forvirrede artikler, der har været i visse dagblade — at når man på den måde udvider det område, der omfattes af proportional-skatten, kommer man i høj grad til at løse problemerne med sambeskatningen, selv om

[Aksel Larsen.]

dette problem ganske vist ikke er løst 100 pct.

Den højtærede finansminister regner med, at udskrivningen af statskatten efter de her foreslåede ændringer vil blive nedsat med ca. 200 mill. kr., men noget af det bliver dog afbalanceret ved andre foreslåede bestemmelser, således at man regner med måske ikke et provenutab, men et forholdsmæssigt provenutab på ca. 175 mill. kr. Jeg synes, jeg må have lov at minde om, at dette er kun i forhold til, hvad der ville komme ind, hvis den nuværende skala blev bibeholdt. Det betyder formodentlig ikke, at staten får en mindre skatteindtægt i 1961-62, end den fik i 1960-61. Jeg håber, at den højtærede finansminister er i stand til at give os de anslåede absolutte tal, for naturligvis har man i finansministeriet en mening om, hvor meget skatten ville indbringe, hvis man ikke ændrede skalaen.

Der er et andet fremskridt i udskrivningslovforslaget, nemlig at man, efter at børnefradragene er faldet bort, sætter de kontante børnetilskud endda ret betydeligt i vejret. Selv om det er ret betydeligt — og jeg anerkender fremskridtet — mener jeg dog, at man må overveje, om ikke børnetilskuddene kan sættes endnu højere; jeg vil tro, der kan blive råd til det. Samtidig vil jeg sige, at jeg finder det noget urimeligt, at det kun én gang om året skal reguleres, hvorvidt man skal have tilskud til 1 barn, til 2 børn, til 3 børn eller til flere børn. Det kunne dog godt tænkes, at folk ikke indrettede sig på at få børn sådan lige ved årsskiftet eller den 1. april eller noget lignende, og det må være muligt at indføre et system, så at man regulerer kvartårligt. Man har jo andre forhold i skattelovgivning, der reguleres hver tredje måned; det må også kunne gøres, hvad børnetilskuddet angår.

Jeg tror ikke, bestemmelserne om børnetilskud fortsat bør findes i skattelovgivningen. Det er i virkeligheden en social foranstaltning, det er et stykke familiepolitik, som vist godt kunne fortjene at findes i en særlig lov om børnetilskud, så den ikke administreres af skattevæsenet, og børnetilskuddet bør udbetales direkte til forsørgerne. Ja, måske ville det være rigtigst at gå den vej, de går i Sverige, hvor det udbetales kontant til barnets moder.

Nu synes den højtærede finansminister måske, at det er lidt letsindig tale at føre, dette at forlange den skattefrie bundgrænse hævet og forlange, at børnetilskuddet skal gøres endnu større. Finansministeren har som sagt beregnet, at lettelsen ifølge udskrivningsloven vil koste statskassen 175 mill. kr., hvortil han lægger et minus for statskassen på 135 mill. kr. ved overgangen til det foreslåede børnetilskud og yderligere et minus på 90 mill. kr. ved den lettelse af amtsskatterne, der er gennemført. Altså konkluderer finansministeren i et minus for statskassen på 400 mill. kr., og dels har statskassen ikke råd til at undvære disse 400 mill. kr., dels må man være betænkelig ved den ekstra pengeudpumpning, som kan sætte forbruget i vejret. Jeg kan ikke anerkende disse beregninger som tilstrækkelig begrundelse for, at staten må skaffe sig øgede indtægter ved forhøjelse af tobaksbeskatningen, og jeg henviser her til det, jeg sagde, da lovforslaget herom var til første behandling i fredags. Jeg må erindre om, at jeg anser det for yderst tvivlsomt, om statens skatteindtægt i absolutte tal bliver mindre, selv om vi tager alle disse minusser i betragtning. Der er vel mulighed for, at statens absolutte skatteindtægt alligevel stiger, og som jeg tidligere har udtrykt det, vil vi ikke have noget imod det. Vi tror, det er gavnligt, at staten har et overskud, vi er ikke bange for, at staten rent uvilkårligt skal give sig til at følge Parkinsons mærkværdige anden lov og sætte udgifterne op i forhold til de stigende indtægter. Men på den anden side vil der bestandig melde sig opgaver, som staten må løse og må være i stand til at løse; og desuden er det rimeligt, at staten på en vis måde kan gribe regulerende ind på pengemarkedet. Alligevel kunne jeg tænke mig, at man gik en anden vej for at skaffe dækning i det omfang, staten har brug for dækning, og jeg skal her ganske gratis levere en del ideer til den højtærede finansminister.

Vi mener i mit parti, at man kunne afskaffe visse forsikringsfradrag, som skatteyderne har lov til at foretage ved angivelsen af den skattepligtige indkomst. Vi mener, man kunne nedsætte den urimeligt høje tilladte afskrivningsprocent for maskiner o. lign. Det er i øjeblikket tilladt at afskrive indtil 30 pct. om året; det er en afskrivning, der er langt højere, end det er nødvendigt

[Aksel Larsen.]

af hensyn til slid på og forældelse af maskiner og den slags inventar. Det medfører, at der sker øget indkøb af maskiner og hurtigere udskiftning af maskiner end nødvendigt. Det bevirker altså et forøget forbrug, og det er det, man i nogen grad er bange for; og da størsteparten af disse maskiner helt eller delvis indføres, betyder det, at det koster landet store summer i valuta. Hvis man ville ændre afskrivningsreglerne sådan, at der ikke kan foretages så voldsomme afskrivninger, ville på én gang staten få flere penge ind og landet spare valuta.

Man kan, som jeg har haft lejlighed til at sige allerede i fredags, beskatte reklame og repræsentation. Det kan gøres ved, at kun halvdelen af udgifterne til reklame og til den såkaldte repræsentation bliver tilladt fradraget i den skattepligtige indkomst.

Man bør endvidere udbygge den påbegyndte kapitalvindingsskat, så vi får kapitalvindingsskat på salg af obligationer og pantebreve, og kapitalvindingsskatten på salg af aktier forhøjes fra de specielt for aktier gældende 20 pct. til de ellers i loven om en særlig indkomstskat almindeligt gældende 30 pct.

Endelig kunne man effektivisere skatteligningen og sørge for en virkelig kontrol med den skattepligtige indkomst i alle befolkningsgrupper og erhvervsgrupper. Det ville også give staten højere skatteindtægt, subsidiært medvirke til, at skatteprocenten kan nedsættes.

Det er rimelige og påtrængende reformer. Hvis det er nødvendigt at skaffe sig dækning for skattelettelse og øget børnetilskud, kan dækningen hentes ved at indføre disse reformer, og skulle det ikke være nok, kan man gå den vej, at man kan spare på statens uproduktive udgifter.

Jeg efterlyser i øvrigt initiativ fra regeringen til at skaffe dansk skattelovgivning af med dens mest urimelige bestemmelse, bestemmelsen om skattefradraget. Den er kommet ind i dansk skattelovgivning ved en tilfældighed, ja, nærmest ved en fejltagelse eller en tankeløshed, og den gør det umuligt at gennemføre en rationel og socialt retfærdig beskatning. Den gør skattesystemet uoverskueligt, og den gør

administrationen af skattesystemet vanskelig og bekostelig. Nu kunne skattefradraget faktisk afskaffes ved at foretage ændringer i ligningsloven. Der er jo fremsat et forslag til ligningslov for det næste skatteår; det er fremsat i så god tid, at vi virkelig kan underkaste det en alvorlig og grundig drøftelse, og så kan vi vel i den forbindelse drøfte, om vi skulle benytte lejligheden til at komme skattefradraget til livs. Det er aldeles usandt, hvad man påstår til forsvar for skattefradraget, at den er det eneste værn, skatteyderne har mod en total plyndring. Det er sådan, at der muligvis er 10 000 eller 20 000 skatteydere, som kunne risikere at komme til at betale mere i skat i absolutte summer, end de betaler i øjeblikket, hvis skattefradraget ikke eksisterede, men for det øvrige flertal af skatteydere, og det er det store flertal, vil ophævelsen af skattefradraget betyde, at de enten ikke skal betale mere i skat eller måske oven i købet får skattelettelse.

Vi kan forhandle om det i udvalget, og vi kan vel også forhandle om andre, måske mindre væsentlige, men dog langtfra betydningsløse forbedringer i det ligningslovsfor-slag, der er fremsat. Jeg tænker her f. eks. på lønmodtagerfradragets størrelse; jeg tænker på den skattefrihed, man indrømmer for visse gaver, som skatteyderne af deres gode hjerte yder, jeg tænker på at få ophævet retten til skattefradrag for eventuelle salg fremmende foranstaltninger o. lign. Jeg tror også, man skulle benytte lejligheden til eventuelt ved aftrapning over 2 år at afskaffe den ret til at fradrage forudbetalt skat, som man i den tolvte time og i almindeligt hastværk gennemførte i december måned, da vi vedtog ligningsloven for det nærmest kommende skatteår.

Jeg vil tro, det ikke er nødvendigt at sige mere om det fremsatte forslag til ligningslov. Dog skal jeg måske lige bemærke, at jeg ikke synes, det er så slemt ved aktieselskaber og aktionærer, som det ærede medlem hr. Poul Møller åbenbart syntes, men jeg kan jo se, at de bestemmelser, der her er indarbejdet i lovforslaget, simpelt hen var nødvendige, fordi dansk skattelovgivning er så indviklet. Hver gang man laver den om, viser det sig, at de, der har

[Aksel Larsen.]

tilstrækkelig skattekyndig medhjælp, kan finde huller i skattelovgivningen, som de kan smutte igennem og derved spare skat.

Jeg har ikke noget særligt at bemærke her ved første behandling af forslag til lov om særlig indkomstskat. De ændringer, der her foreslås, er af teknisk art.

Jeg er glad for, at lovforslaget om forhøjelse af tobaksafgifterne ikke blev færdigbehandlet så hurtigt, som man havde regnet med. Jeg er glad for, at vi har fået lejlighed til at drøfte disse skattelove, før vi skal tage endelig stilling til tobaksskatteforslaget, for det hænger alt sammen sammen. Vi er stort set ikke utilfredse med de her behandlede lovforslags væsentlige indhold; men vi mener ganske vist, at de kan og bør gøres endnu bedre, inden folketinget konfirmerer dem, og vi skal ud fra disse forudsætninger tilsige vor positive og velvillige medvirken i det kommende arbejde såvel i udvalget som i folketinget.

**Mose Hansen:** Det udskrivningslovforslag, som her er til behandling, opererer med en skattelettelse på omkring 400 mill. kr. i forhold til skatteåret 1960-61. Vi hilser sådan set en skattelettelse med glæde, men alligevel spørger man: hvad nu, når arbejdsforhandlingerne engang slutter og der måske ved deres afslutning er skabt ny forøget købekraft? Kan økonomien så holdes i ligevægt, eller skal man så til sin tid træffe andre beslutninger og indføre nye skatter for at ophæve den forøgede købekraft og dermed det forøgede forbrug? I udskrivningslovforslaget, som det nu foreligger, er der ikke taget hensyn til eller indført opmuntringer til at holde igen på forbruget og dermed til den private opsparring.

Hvad selve udskrivningslovforslaget angår, er der ting, som jeg ønsker at fremdrage. Her som ved kommuneskatterne ønsker man at gennemføre en forhøjelse af den skattefri bundgrænse med 300 kr. for forsørgere og 200 kr. for ikke-forsørgere. Det er i og for sig ikke voldsomme forhøjelser, det erkender vi; men vi må samtidig huske på, at ved forhøjelsen af bundgrænsen både for kommuneskatternes og for statskatternes vedkommende bliver en hel del mennesker fritaget for at betale skat til det

fælles samfund. Alene for statsskatternes vedkommende drejer det sig vel om 100 000-150 000 skatteydere, som på denne måde slipper for at betale statsskat.

Mit parti hører til dem, der mener, at det er betænkeligt stadig at udvide antallet af medborgere, der intet betaler til det fælles samfund; det er dog staten, som i høj grad sørger for den enkelte borgers vel, og som på mange områder optræder som skatteyderens formynder for hans indtjening. Det må være en god demokratisk regel, at der skal være en forbindelse mellem valgret og skattepligt, og ikke mindst må der være en forbindelse mellem retten til at være med til at bestemme om de offentlige midlers anvendelse og pligten til at være med til efter evne at dække de udgifter, der således kan blive tale om. Disse synspunkter må være en af demokratiets grundpiller; derved undgår man også disse politiske overbud eller tilbud, som der måske ellers kunne være lyst til at give eller kræve.

Mit parti finder det derfor forkert at forhøje bundgrænserne, selv om vi erkender, at det kun er småbeløb, der er tale om. Men det, som vi altså i og for sig vender os imod, er selve den tendens, der ligger i forhøjelsen af bundgrænsen.

Den anden bemærkning, jeg ønsker at gøre til de foreslåede ændringer i udskrivningsloven, angår udskrivningsskalaen. Vi hilser med glæde, at denne skala nu ændres, så at man gennemfører proportionalsskat op til de 18 000 kr. for forsørgere og beskatte med en ensartet procent på 24. Det vil altså sige, at den første krone beskattes lige så stærkt som den sidst indtjente krone inden for grænsen af de 18 000 kr. Men ve den skatteyder, der vover sig over denne grænse, han skal karnøfles! Den skatteyder, der kommer over de 18 000 kr., hører ikke mere hjemme i det pæne selskab; han har pådraget sig den højtærede finansministers vrede og bliver sat uden for det pæne store selskab, og han må gå ind i et mindre pænt selskab på ca. 150 000 skatteydere eller ca. 4 pct. af samtlige skatteydere her i landet. Det er en meget fin klub at blive medlem af, men kontingentet, som den højtærede finansminister opkræver, er af en betydelig størrelse. Overskrider man 18 000 kr.s græn-



**[Mose Hansen.]**

sen, beskattes hver krone, der tjenes, med 55 pct., og efterhånden som man rykker højere op i klasserne, stiger skalaen helt op til 105 pct.

Af de beregninger, der følger med lovforslaget, viser det sig, at de skattelettelser, der opereres med, i særdeleshed kommer mellemindkomsterne til gode. Det vil igen sige, at forslaget til udskrivningslov har en tendens til at være forbrugsudvidende; og man kan forvente, at der sammen med de lønforhøjelser, der antagelig kommer, vil komme yderligere pres på forbruget og på importen, så at det senere bliver nødvendigt med forbrugsbegrænsende midler; disse forbrugsbegrænsende midler vil da ramme alle, altså også dem, som i realiteten er sagesløse i denne forbrugsudvidelse og i dette pres på importen m. m.

Skatteskalaen, som den er udformet, fremmer ikke den private opsparing og investering, idet de indtægtsgrupper, der kan foretage betydelige opsparinger og investeringer, rammes særlig hårdt, fordi proportionalsskattegrænsen ikke føres højere op end til de 18 000 kr. Dette fører ind på den betragtning, at den, der bruger hele sin indkomst til forbrug, kun kommer til at betale indkomstskat, medens den, der af sin indkomst foretager en opsparing og danner formue, bliver straffet.

For det første kommer han til at betale indkomstskat af formuens afkastning, samtidig med at pengenes værdi forringes på grund af en inflation, der er skabt af forbrugsudvidelserne m. m., en forringelse, som stort set svarer til den renteaftkastning, som formuen giver. Er skatteyderen eller formueejeren tillige så uheldig at runde den nye formuegrænse på 90 000 kr., kommer han igen uden for det pæne selskab og skal endnu en gang straffes med ekstra skat, formueskat, fordi han hører til de få mærkelige mennesker, der endnu ikke ønsker at forbruge alt, hvad de tjener, men foretager en opsparing eller investering. Disse mærkelige mennesker er udsat for en misundelse fra andre, som har haft ganske de samme muligheder, og denne misundelse har staten legaliseret ved at opkræve en formueskat. Tillader en sådan opsparer sig så at bruge den opsparede kapital til at er-

hverve fast ejendom, eget hus eller landbrug, skynder man sig, for så skal man have endnu en ekstra skat, nemlig af grundværdierne og bygningerne, for at stække den skatteyder, der udfolder et sådant initiativ.

Formålet med hele denne ekstra beskatning må være, at hele opsparingen skal foretages af staten og ikke af den enkelte. Mit parti er af den opfattelse, at skal vi fortsat udskrive skatterne på indkomst og formue, bør der være proportionalsskat for alle, eller i hvert fald bør progressiviteten være meget lempelig, når man passerer den nuværende proportionalsskattegrænse på 18 000 kr. Formueskatten burde sløjfes eller lempes, og samtidig skulle der i ligningsloven indføres sådanne bestemmelser, at det blev tillokkende at foretage en større privat opsparing. Den endnu ikke dræbte opsparingsvilje, der trods alt findes ude i befolkningen, kan man let lokke frem, såfremt man vil tage skridt til at indføre forbedringer i formuebeskatningen og opsparingsforanstaltninger og sideløbende hermed gøre alvorligt forsøg på at standse den pengeforringelse, der i dag står som en trussel, når man vil foretage opsparing. Med en øget opsparing vil forbruget jo også blive dæmpet og dermed presset på den måske uønskede import, og omkostninger og avancer vil blive holdt i ro.

Mit parti ønsker så stærkt som muligt at fremme den private opsparing og beskatte forbrugsudvidelser, der er til skade for landets stabile pengevæsen, og mit parti tror derfor, at der kan nås en hel del ved at ændre beskatningsformen. I stedet for at beskatte indkomst og formue burde man beskatte forbrug ud over et eksistensminimum. En direkte forbrugsskat mener vi vil få en gavnlige indflydelse på den private opsparing og dermed heldige produktionsmæssige virkninger, hvad der i høj grad er tiltrængt, for at erhvervslivet skal kunne klare sig i den efterhånden skærpede konkurrence.

Om merindtægtsreglerne på de 20 pct. for skattepligtige indkomster på under 25 000 kr. og 30 pct. for indkomster, der ligger over 25 000 kr. — for ikke-forsørgere dog 18 000 kr. — beregnet i forhold til den skattepligtige indkomst i 1960-61, vil jeg gerne sige dette, at ved ligningslovens ved-

[Mose Hansen.]

tagelse i december 1960 fik vi den opfattelse, at den højtærede finansminister ville beholde 30 pct.s reglen i udskrivningsloven, og mange skatteyderne har fået akkurat den samme opfattelse af forhandlingerne. Enkelte har over for mig brugt meget stærke udtryk i anledning af, at man fremsatte sådanne løfter og så ikke holdt dem. Mit parti kunne nu ønske, at reglen om merindtægt i fremtiden blev af mere stabil karakter, således at skatteyderne, før de tjener en merindtægt, til dels ved, hvordan denne vil blive beskattet bortset fra de ændringer, der kan ske i selve udskrivningslovens procenter.

Ved ligningslovens vedtagelse i december 1960 bortfaldt børnefradragene, og udskrivningsloven indfører nu børnetilskud helt ud til toppen. Selv om jeg erkender, at der i familiepolitisk henseende er noget, der taler for børnetilskud, og for, at man stiller familieforsørgere uden børn og familieforsørgere med børn til dels lige i skattemæssig henseende, er der utilfredshed med ordet børnetilskud og utilfredshed med, at alle, lige fra den mindste til den største skatteyder, skal have børnetilskud. Inden for mit parti er der i hvert fald mange, som ønsker, at de største indtægter ikke skal have børnetilskud. Børnetilskud giver tillige en hel del besværligheder i administrationen med udbetaling og fradrag på skattebilletten; kommunerne skal have beløbene refunderet fra staten, og skatteyderen skal på sin selvangivelse fradrage det fulde skattebeløb, ikke det beløb, der fremkommer, når tilskuddene er modregnet. Jeg rejser derfor det spørgsmål, om den skattemæssige ligestilling — som jo er et af børnetilskuddenes formål — mellem forsørgere uden børn og forsørgere med børn ikke kunne klæres på anden måde, eventuelt ved flere udskrivningsskalaer, efter børneantal, og således at der kun gives direkte børnetilskud til dem, der har de laveste indkomster. Selv de beskedne børnetilskud, der hidtil har været udbetalt, har været en kilde til misundelse mellem skatteyderne, fordi mange ikke forstår, med hvilken motivering de er indført, og jeg tror afgjort, at de større børnetilskud, der nu vil blive givet ifølge udskrivningsloven, og som gives til selv de største indkomster, vil give anledning til

endnu flere misforståelser mellem skatteyderne.

Hvad ligningslovforslaget angår, kan jeg som flere af de ærede ordførere takke den højtærede finansminister for den imødekommenhed, der hermed vises over for de ønsker, der blev fremsat i december 1960. Nu må selvangivelserne og reglerne da kunne nå ud til skatteyderne i god tid, endda måske allerede før januar, så at arbejdet kan påbegyndes de første dage i januar eller måske tidligere. Det vil lette arbejdet for skatteyderne og måske i særlig grad for dem, som har til opgave at bistå skatteyderne.

Angående selve lovforslaget har jeg i dag ikke så meget at sige. De regler, der vedtoges i december 1960, er, så vidt jeg forstår, nu på en måde gjort permanente, for så vidt der ikke opstår ønske om ændringer.

Ligningsforslagets nye regler om beskatning efter dødsfald har mit partis fulde tilslutning. Der er ingen grund til at gøre vanskelighederne ved dødsfald større; vi ønsker tværtimod, at der hjælpes og lempes så meget som muligt, når en sådan situation opstår.

Bestemmelserne i § 7 kan, så vidt jeg kan se, i nogle tilfælde få meget uheldige konsekvenser, og her tænker jeg især på landbruget. Lad mig anføre et eksempel. Hvis en ung landmand står over for køb af en ejendom, kan det jo godt tænkes, at han har penge til en vis udbetaling, men alligevel mangler en del. Måske træder hans forældre da til ved at yde lån i deres ejendom, idet gælden her gennem årene måske er nedbragt. Disse penge udbetales så den unge som gave eller arveforskud, og forældrene forrenter selv lånet på deres egen ejendom. Efter § 7 skulle imidlertid — så vidt jeg har forstået — det, jeg her har skitseret, ikke være tilladt, eller rettere: renterne af lånet må forældrene ikke fradrage. Hvis denne min opfattelse er rigtig, kan dette i nogle tilfælde være en hindring for unges start under rimelige gældsforhold.

I øvrigt forstår jeg i og for sig godt hensigten med paragraffen: man ønsker at hindre spekulationer og andre uhensigtsmæssige transaktioner i den forbindelse; men jeg synes ikke, at det, jeg her har anført, er uheldige transaktioner.

Ligningslovforslaget indeholder ingen løs-

[Mose Hansen.]

ning af sambeskatningsspørgsmålet, og selv om den højtærede finansminister mener, at det er løst ved, at man har fået gennemført proportionalskat op til 18 000 kr., mener jeg ikke, at det er tilfældet; men jeg regner med, at de udvalgsberettigede partier under udvalgsbehandlingen vil søge at finde en løsning.

Jeg kunne også ønske, at der bliver set nærmere på de bestemmelser, der blev indført om sambeskatning af hjemmeværende børn under 18 år med familieoverhovedet, når hjemmeværende børn under 18 år har en indkomst på 1 000 kr. eller derunder. For grupperne med de større indtægter kan disse børneindkomster være en belastning, og det vil i sådanne tilfælde, synes jeg, være rigtigt, at det som tidligere bliver skatteyderen, der afgør, om der skal finde sambeskatning sted med hjemmeværende børn under 18 år.

Som allerede nævnt under omtalen af udskrivningslovforslaget ønsker mit parti, at der i ligningsloven indføres opsparingsfremmende foranstaltninger; der må jo være god tid til at få sådanne forslag gennemdrøftet, når ligningsforslaget nu fremsættes i så god tid, som sket er.

**Finansministeren (Kjeld Philip):** Gennem en del af det ærede medlem hr. Poul Møllers tale gik den tanke, om man ikke skulle forsøge en anden vej. Jeg forstår godt, at det ærede medlem kunne tænke sig, man skulle gå en anden vej, dersom den vej, vi gik i øjeblikket, førte til dårlige resultater; men der skal dog ligesom ganske særlige grunde til at ville gå en anden vej, når den vej, man går ad, fører til gode resultater.

Lad os se på, hvordan det er gået under den politik, der er blevet ført i de år, hvor der, som det ærede medlem fremhævede, år efter år har været stigende overskud på statens budget. Det er netop de år, der står for os som fremgangsårene, årene, hvor der er kommet orden i valutaen, hvor vi har nået den fulde beskæftigelse og fået investeringerne stærkt forøget. Nu vil muligvis det ærede medlem hr. Poul Møller hævde, at de to ting ikke har noget med hinanden at gøre. Jeg skal være den første til at indrømme, at det ikke udelukkende er over-

skudspolitikken, der har ført til disse resultater. Alle ved, at vi har haft et gunstigt bytteforhold, og at der i det hele taget har været økonomisk medvind i disse år. Men det turde også være givet, at de meget betydelige investeringer, der har fundet sted, ikke ville have været gennemførlige med bevarelsen af vore reserver, dersom vi ikke samtidig havde haft en meget betydelig opsparing, en opsparing, der er skabt hovedsagelig af private, men suppleret gennem statens ganske betydelige opsparing.

Når man skal se på, hvilken finanspolitik der bør føres, forekommer det mig, at man først og fremmest skal se på de øjeblikkelige økonomiske vilkår. Det er ikke rimeligt, det er ikke hensigtsmæssigt, at man ser på, hvor stort overskuddet vil blive. Det, man først og fremmest skal se på, er, hvad vi trænger til under de valutariske forhold, under de beskæftigelsesmæssige forhold, hvorunder vi lever. Hvilket overskud eller i andre tider hvilket underskud vil det være rimeligt at have for at sikre, så langt det nu engang er gør ligt, en økonomisk balance under de ydre vilkår, hvorunder vi lever?

Hvis man ser på vore valutariske forhold, kan man ikke undgå at konstatere, at vi har praktisk taget stilstand i valutaeserverne i øjeblikket, og der er vel ikke grund til andet end at vente, at vi fremover får en belastning af vor valutareserve. Denne belastning taler i alt fald ikke for, at vi skal føre en politik, der går i retning af at lette skatterne i alt for høj grad.

Man kan se på beskæftigelsessituationen. Vi kan vel med god grund sige, at vi har fuld beskæftigelse i dag. Vi har arbejdsløshed i enkelte dele af landet, men vi har mangel på arbejdskraft i andre dele, og skal vi bruge en enkel betegnelse for hele situationen, må det vel blive: fuld beskæftigelse, hvad heller ikke tyder på, at tiden er inde til at foretage nogen væsentlig skattelettelse og dermed frembringe en væsentlig forøgelse af efterspørgslen efter arbejdskraft.

Jeg vil alt i alt skønne, at ud fra det kendskab, man kan have til fremtiden, vil det være det rimeligste i øjeblikket at føre en finanspolitik, som ikke fører til formindskelse af overskuddet, men som nogenlunde bevarer det overskud, vi har. Dermed er der mulighed for at gennemføre de lempelser af beskatningen, som foreslås med årets ud-

## [Finansministeren.]

skrivningslov, og med de ændringer, der allerede er vedtaget i den amtskommunale beskatning. Disse ændringer muliggør altså en samlet skattelettelse i størrelsesordenen omkring 300 mill. kr. Og hvis man spørger, om det er i overkanten eller i underkanten af det i mine øjne forsvarlige, vil jeg nærmest sige i overkanten. Men det må nu altid være vigtigt, at skatteyderne skal betale så lidt som muligt, og derfor finder jeg, at man i tvivlstilfælde snarest må lette lidt for meget end lidt for lidt.

I den debat, vi har haft i dag, er der fremsat mange råd om, hvordan man skulle indrette beskatningen. Der har været forslag om lempelser både det ene og det andet sted. De lempelser, som er blevet foreslået, har ikke været de samme; de forskellige partiers interesse har vist sig i, at det er forskellige steder, man ønsker lempelser. Jeg vil gerne herom sige, at jeg er indstillet på at overveje ændringer i det lovforslag, der her er fremsat, men det er for mig en forudsætning, at der til enhver lempelse svarer en skærpelse et andet sted, så at provenuet bliver uforandret. Men inden for denne grænse er jeg villig til at diskutere de forslag, der måtte komme frem.

Både af det ærede medlem hr. Foged og det ærede medlem hr. Poul Møller har jeg måttet høre bebrejdelser for, at Den økonomiske Årsoversigt ikke er kommet endnu, og jeg skal være den første til at ønske, at det havde været muligt at få den ud noget før. Jeg har allerede i fredags fra denne talerstol sagt, hvorfor det ikke var muligt, og som jeg oplyste dengang, kommer oversigten i denne uge, hvilket er 14 dage før den tidligere årsoversigt. Kan vi fremme det med 14 dage hvert år, kan vi måske i løbet af kort tid komme i den lykkelige situation, at den virkelig kommer før denne debat.

Det har været nævnt, at det foreliggende udskrivningslovforslag i visse henseender mindede om oppositionens forslag, og det er i og for sig ikke så mærkeligt. Når tiden er inde til skattelettelser, vil det være nogenlunde de samme steder, man har interesse i at gennemføre lettelser. Det var også typisk for den valgkamp, vi har været igennem for nogle måneder siden, at der var almindelig interesse for en lempelse af den progressive

skala, således at det stræk, der blev beskattet med proportionalssatser, kunne blive så langt som muligt.

Det ærede medlem hr. Foged var inde på nogle betragtninger over, at stor overbudgettering ikke fremmede erhvervslivets investeringer; jeg må desværre sige, at jeg ikke er enig med det ærede medlem. Der er for mig ikke nogen som helst tvivl om, at den forbrugsbegrænsning og forøgede opsparing, der har været resultatet af overbudgetteringen, har ført til lettere vilkår, end vi ellers ville have haft, for erhvervslivets investeringer. Vi må ikke glemme, at i alle disse år har staten i stort omfang kunnet tilbagebetale sin gæld.

Som naturligt er, har man i dag diskuteret børnetilskuddenes størrelse en del. Denne diskussion vanskeliggøres jo ved, at de hidtil gældende regler har vist sig at give højst forskellige resultater i landets forskellige kommuner, og lige så vel som man kan fremhæve Thisted som en kommune, hvor man efter de gældende regler har givet forholdsvis meget til børnene, kunne der nævnes adskillige kommuner, herunder en meget stor del af landets sognekommuner, hvor de nye regler vil give betydelig bedre forhold for familier med børn, end tilfældet har været hidtil.

Alt i alt betyder det her foreslåede, at familier med børn i landet som helhed bliver bedre stillet, men vi må erkende, at der er enkelte kommuner, hvor det ikke er lykkedes at nå frem hertil. Det må så blive en fremtidens opgave at forbedre børnetilskuddene; men inden for den finansielle ramme, der er lagt i år, fandt jeg i hvert fald ikke, da jeg skulle formulere lovforslaget, at man kunne gå videre, end tilfældet er.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var flere gange inde på de sædvanlige overvejelser med hensyn til, at det store budget, det store overskud, skulle føre til en letsindig udgiftspolitik. Jeg kunne egentlig ønske, at det ærede medlem engang ville fortælle os, hvilke udgifter det er, vi ikke skulle have haft. Når man nu ser, hvad det er for udgiftsstigninger, der har været de sidste 3-4 år, så samler det sig først og fremmest omkring enkelte poster. En meget vigtig er folkepensionen; jeg har ikke indtryk af, at det ærede medlem hr. Poul

[Finansministeren.]

Møller har været modstander af den udvikelse af folkepensionen, der har fundet sted. Det samler sig om uddannelsen; jeg har heller ikke indtryk af, at de to oppositionspartier har været modstandere af de udgifter, der er blevet givet til uddannelse — og jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at det glæder mig, at de ikke har været det. Endelig er der dels i det kommende år, dels i det indværende år udgifter til militær, men her kan det da ikke være det ærede medlem hr. Poul Møller, der bebrejder mig, at udgifterne er steget. Det vil altså sige, at når man går de områder igennem, hvor der virkelig er sket udgiftsstigninger, udgiftsstigninger, der ligger ud over, hvad der skyldes den almindelige stigning i pris- og lønniveauet, viser det sig at være poster, hvorom der egentlig i det høje ting stort set har været enighed.

Jeg skal ikke på ny komme ind på diskussionen om besparelserne. Jeg vil kun konstatere, at de besparelser, oppositionen har foreslået, jo ikke har vundet særlig stor tilslutning i befolkning.

Det ærede medlem hr. Poul Møller spurgte mig, hvad meningen var med udvalget vedrørende sambeskatningen. Lad mig da straks sige, at det ikke er lykkedes mig at få det nedsat endnu, idet jeg stadig venter på svar fra en af de organisationer, der er blevet opfordret til at sende repræsentanter til det, men jeg må formode, at jeg meget snart får svar fra denne organisation. Så snart det foreligger, vil udvalget blive nedsat. Det er så afgjort min hensigt, at dette udvalg skal arbejde og komme til et resultat. Der vil i dette udvalg blive repræsentanter for kvinder og mænd af alle mulige forskellige opfattelser. Jeg har med flid søgt at finde frem til kvinder, der var i forskellig skattemæssig stilling. Så må vi håbe, at disse kvinder kan tale sig til rette og komme med et forslag. Så snart dette forslag foreligger, er det en selvfølge, at det vil blive meddelt offentligheden.

Men som sagt arbejdet er ikke begyndt endnu.

I øvrigt forstod jeg ikke rigtig de bebrejdelser, der blev rettet imod mig for, at det nu foreslåede ikke skulle være et bidrag til sambeskatningsproblemets løsning. Jeg har aldrig sagt, at sambeskatningsproblemet hermed var løst, men jeg har sagt, at for store grupperes vedkommende var vi kommet væsentligt nærmere en løsning end før, og det, som Aktuelt har behandlet under overskriften „Sær- eller sambeskatning“, er praktisk talt løst for alle de mennesker, der har en indkomst under ca. 23 000-25 000 kr., og det vil jeg dog mene må være det rigtige. Derimod er det klart, at spørgsmålet om medhjælpende hustruer o. s. v. ikke er løst.

Jeg kender jo godt den interesse, der fra oppositionen har været for at føre en mere aktiv familierpolitik. Jeg tror at kunne sige, at denne interesse deles af regeringspartierne, men jeg forstod ikke helt, at det ærede medlem hr. Poul Møller, når han er så interesseret i familierpolitikken, da samtidig er så interesseret i, at man skal lette beskatningen for opsparing. Der kan vel ikke være tvivl om, at en sådan opsparingslettelse først og fremmest vil være til gavn for de familier, der ikke har de mange børn, og som har mulighederne for at spare, hvad de andre ikke har.

Det er jo en gammelkendt historie, at det er svært at komme til et resultat om kooperationsbeskatningen, men jeg regner med, at jeg kan komme med et forslag til lov om kooperationsbeskatning i en forholdsvis nær fremtid. Der har været ført adskillige forhandlinger, og dersom det ærede medlem hr. Poul Møller har lyst til det næste onsdag, skal det ærede medlem være meget velkommen til at spørge mig om, hvor mange forhandlinger jeg har ført med hver af parterne. Jeg er ikke i stand til at sige tallet nu, men der har i hvert fald været ført samtaler, og der har været ofret mange tanker på dette spørgsmål. Jeg vil

## [Finansministeren.]

ikke vove at påstå, at jeg er kommet frem til noget endeligt resultat endnu, men jeg håber som sagt at komme det, således at lovforslaget kan fremsættes inden for en nogenlunde nær fremtid. Jeg er ganske enig med det ærede medlem i, at på dette område trænges der til en løsning, men jeg tror også, at det ærede medlem og jeg kan være enige om, at det ikke er let at finde denne løsning. Det er i hvert fald et spørgsmål, som det høje ting har diskuteret år efter år uden at kunne finde en løsning, der har kunnet vinde blot nogenlunde almindelig anerkendelse.

Jeg skal ikke komme ind på det ærede medlem hr. Mose Hansens mange betragtninger, som jeg synes til dels faldt uden for det, vi drøfter i dag; kun føler jeg trang til at bemærke, at det ærede medlem ikke behøvede at have så ondt af de største indkomstsnydere. Der er dog næppe noget vesteuropæisk land, der beskatter de største indkomstsnydere så lempeligt, som tilfældet er her.

Når det ærede medlem gentog den sædvanlige tale om pengeforringelse og inflation, vil jeg gøre opmærksom på, at pengeforringelsen i de senere år ikke har været større end den, man f. eks. havde i de år, som sikkert de fleste har opfattet som særdeles gyldne og fredelige år, nemlig årene før 1914.

Det var naturligvis med stor tilfredshed, jeg hørte de mange bemærkninger om ligningslovforslaget, og jeg takker for de mange smukke ord, der blev sagt om det initiativ, jeg har taget ved at fremsætte forslaget nu. Jeg vil gerne tilføje, at skatteyderne jo ikke har så megen interesse i, at forslaget er fremsat, som i, at det bliver vedtaget. Når det er blevet sagt, at den tidligere fremsættelse skulle begrunde, at man nu kunne arbejde meget længe med lovforslaget, vil jeg hertil sige, at jeg synes, vi skal arbejde grundigt, men ikke for længe med det, således at vi virkelig kan nå frem dertil, at skatteyderne i den største del af året ved, efter hvilke regler deres indkomster skal lignedes.

**Poul Møller:** Den højtærede finansminister forsvarer sin overskudspolitik med de synspunkter og argumenter, som han har

fremført så mange gange, at det vel næppe tjener noget formål at diskutere dem for 87. gang i dag.

Jeg synes, den højtærede finansminister begår en fejl, som han nok selv er klar over, når han siger, at overskudspolitikken er blevet til, fordi vi har haft gode tider i disse år. Det er ikke helt logisk. Nu gælder det også om, så vidt jeg har forstået fra valgtiden, at gøre de gode tider bedre, og så er det et spørgsmål, om det går an at fortsætte med disse store overskud, måske især i den situation, den højtærede finansminister talte om, hvor vi har fået en nedgang i valutareserven. Går det da an, at forcere overskudspolitikken frem? Vil det ikke føre til for stor stramhed inden for erhvervslivet? Med nedgangen i valuta-reserverne sker der jo også en nedgang i den cirkulerende pengemængde, og så vil den højtærede finansminister sige, at han i stedet vil købe obligationer; men dér forekommer det mig at være en rigtigere vej, om vi i vor skattelovgivning giver adgang til sådanne opsparingsfremmende foranstaltninger, at der ikke bliver grund for den højtærede finansminister til at gå på børsen og købe obligationer for at pumpe penge ud i samfundet.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind på alle de synspunkter, der kan føres i marken for og imod overskudspolitikken. Jeg har fremsat min mening og den højtærede finansminister sin, men jeg må sige, at grundlaget for en forhandling kan absolut ikke være det, at den højtærede finansminister hævder, at de 300 mill. kr. kan der ikke røres ved. I det tilfælde er der jo ikke meget at forhandle om; så kan vi altså få lov til at flytte lidt om på klodserne, hvis vi vil lege i sandkassen, men ellers er der ikke mulighed for at foretage nogen ændring i den helhedspolitik, regeringen har ført. Det må vel være den højtærede finansministers mening med at knytte sig til et bestemt tal, at dette tal er helligt, det står fast. Over for et nationalforbrug på 30 000 mill. kr. er den højtærede finansminister kommet til det resultat, at her kan der kun lempes 300 mill. kr. og hverken 50 mill. kr. mere eller mindre. Jeg forstår, at det sidste kunne den højtærede finansminister måske nok tænke sig at være med til, hvis det bliver tilbudt fra vor side, men

[Poul Møller.]

det skal han nu ikke sætte næsen op efter. Jeg synes, dette er et dårligt udgangspunkt for forhandlingerne, ikke mindst når det drejer sig om en række af de ting, jeg nævnte. Det kommer vel også an på, i hvilket omfang det kan påvirke forbruget.

Den højtærede finansminister var inde på, at de familiepoltiske hensyn stred mod opsparingsfremmende foranstaltninger. En opsparingsfremmende foranstaltning, der kunne lette befolkningens mulighed for at dække sit boligbehov f. eks., har i allerhøjeste grad familiepolitisk sigte. Hvis blot opsparingen i højere grad var skattefri, ville det bidrage til løsningen af vort boligproblem og ville samtidig være af familiepolitisk betydning.

Må jeg på samme måde nævne, at hvis f. eks. investeringen i vore børns uddannelse i nogen grad kunne blive skattefri, ville også dette have familiepolitisk sigte. Den højtærede finansminister må erkende, at man ikke på forhånd kan sige, at de to ting strider mod hinanden: en opsparingsfremmende foranstaltning og en familiepolitisk skattelov.

Jeg takker for de oplysninger, den højtærede finansminister gav vedrørende sam-  
beskatningsudvalget, der altså endnu ikke er nedsat, men som vil blive det. Jeg forstår, at det er meningen, det skal arbejde; det skal komme til et resultat, sagde den højtærede finansminister. Vi vil fra vor side følge dette udvalg med meget stor opmærksomhed, og vi vil forbeholde os at fremlægge forslag, hvis vi synes, at arbejdet trækker ud, så man ikke får den løsning på problemet, som vi alle sammen har lovet under valgkampen.

Den højtærede finansminister oplyste, at der ville komme et forslag om brugsforeningsbeskatning i nær fremtid, og det takker jeg for så vidt for; men jeg må rigtig nok sige, at således som det var aftalt i fjor, da aktieselskabsskatteloven blev behandlet, var det meningen — det må den højtærede finansminister erkende — at vi i denne vinter i folketinget skulle have haft et brugsforeningsskatteforslag til behandling og forhandling. De pågældende regler blev kun taget ud dengang, fordi man sagde: nu laver vi en aktieselskabs-  
skattelov, og så får vi næste samling til

brugsforeningsskatten. Det er ganske oplagt, at nu får vi i hvert fald ikke gennemført noget pr. 1. april på dette område. Det, der kan blive tale om, kan højst være, at vi får et lovforslag, der måske kan nå at gå i udvalg, inden vi slutter arbejdet her.

Må jeg så igen spørge den højtærede finansminister om ejendomsskatteproblemet. Når der ikke er ændringer vedrørende ejendomsskatternes provenu på finanslovsforslaget, er det så en forglemmelse, eller er det, fordi den højtærede finansminister her holder en dør åben for en fri forhandling også om en skattenedsættelse ud over de 300 mill. kr. i det udvalg, der skal nedsættes?

Jeg tror ikke, at den højtærede finansminister vedrørende ligningslovsforslaget og andre lovforslag kan beklage sig over folketingets arbejdsdag. Jeg synes i det hele taget, man må sige, at i disse år er det ikke folketinget, der har brugt for lang tid til lovenes — og slet ikke skattelovens — behandling. Vi har arbejdet så hurtigt, vi kunne, her i det høje ting, men vi har ikke altid, synes vi, fået forslagene fremsat så tidligt, som de burde. Nu er ligningslovsforslaget fremsat tidligt, og så skal folketinget naturligvis have tid til behandlingen.

**Finansministeren (Kjeld Philip):** Jeg er naturligvis enig i, at tinget skal have sin tid til at behandle ligningslovsforslaget, og det er kun godt, at der er lidt mere tid, end der har været de foregåede år. Jeg frygtede blot — og denne frygt var begrundet i enkelte bemærkninger, der faldt under debatten, bemærkninger, der gik ud på, at man havde god tid — at det skulle vare alt for lang tid, og det er dog først og fremmest af hensyn til skatteyderne, ligningslovsforslaget er fremsat så betids, som det er. Jeg vil gerne tilføje, at det er min hensigt, at man herefter kun skulle komme med ændringsforslag til ligningsloven, når der var særlig trang til det, at man skulle undgå de årlige ligningslove og nøjes med ændringer i denne lov en gang imellem.

Jeg mener ikke, at den økonomiske situation i øjeblikket er af en sådan art, at der er rum for skattelettelse ud over dem, der er foreslået, og der er fra min side ikke nogen forhandlingsvilje om 50 mill. kr. mere eller mindre. Der er selvfølgelig forhandlingsvilje

[Finansministeren.]

om at flytte rundt med klodserne, som det ærede medlem hr. Poul Møller udtrykte sig, og der er mange muligheder for at flytte rundt med klodserne i dette forslag. Det er der rige muligheder for. Der er jeg forhandlingsvillig, og skulle resultatet af denne flytten rundt med klodserne blive en lille difference i forhold til, hvad der er foreslået, kan man også tale om det; men væsentlige ændringer i retning af større skattelettelser, end tilfældet er i forslaget, mener jeg ikke man kan forhandle sig til rette om.

Det har vel været meningen, at forslaget om brugsforeningsskatten skulle komme så tidligt, at den kunne træde i kraft sammen med aktieselskabsskatteloven. Der er således god tid endnu. Jeg er ganske klar over, at der er meget, der taler for, at jeg var kommet med et forslag lidt tidligere på dette område; men jeg har også indtrykket af, at da vi sidste år tog det ud af forslaget om en ny aktieselskabsskattelov, var det med henblik på, at jeg skulle føre forhandlinger til de to sider for at søge at finde frem til en eller anden løsning, der kunne være så nogenlunde acceptabel for parterne. Jeg vil ikke vove den påstand, at dette forsøg er lykkedes, men det er i hvert fald blevet gjort, og det har taget sin tid.

Der er vist ingen grund til at forlænge diskussionen om de forskellige opfattelser af, hvilken finanspolitik der skal føres. Kun vil jeg gerne, for at undgå misforståelser, gøre opmærksom på, at adgangen til at købe obligationer ikke er blevet anvendt i det år, der er gået, og at den kun vil blive anvendt i det kommende år, dersom den økonomiske udvikling nødvendiggør det.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Lovforslagenes overgang til anden behandling* vedtoges uden afstemning.

**Peter Nielsen:** Jeg foreslår, at de tre lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

**Formanden:** Da der ikke foreligger betænkning angående forslag til lov om for-

højelse af tobaksafgifter, skal jeg lade det sidste punkt på dagsordenen udgå.

Der er herefter ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 8. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 16 medlemmer til det i sygeforsikringslovens § 9, stk. 3, omhandlede udvalg.*
- 3) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*
  - Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1961-62,
  - forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten
  - og
  - forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v.
- 4) *Anden behandling af:*
  - Forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.
- 5) *Første behandling af:*
  - Forslag til normeringslov for finansåret 1961-62.
- 6) *Første behandling af:*
  - Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd [vedrørende tjenestetidsregler m. v.].
- 7) *Første behandling af:*
  - Forslag til lov om ændring i færdselsloven.
- 8) *Første behandling af:*
  - Forslag til lov om ændring i loven om handel med samt tilvirkning og besiddelse af våben m. v.
- 9) *Første behandling af:*
  - Forslag til lov om statstilskud til orkestre uden for hovedstadsområdet.

Mødet hævet kl. 17.



## 41. møde.

Onsdag den 8. marts kl. 13.

**Formanden:** I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om ændringer i lukkeloven og forslag til lov om kontrol med arbejder af ædle metaller m. v.*

I skrivelse af gårs dato meddeler kirkeministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

*Forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd.*

*Skriftlig fremsættelse af lovforslag.*

**Handelsministeren (Lars P. Jensen):** Her ved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lukkeloven.

På foranledning af et i spørgetiden fremsat spørgsmål drøftede man for snart et par år siden med repræsentanter for Turistforeningen og en række erhvervsorganisationer, om der var stemning for at tilvejebringe en ordning, der kunne gøre det muligt at holde visse butikker åbne inden for de nu gældende lukketider. Man nåede ikke dengang til nogen enighed, men der har siden da i handelsministeriet været ført en række forhandlinger om problemet med repræsentanter for Turistforeningen, butikshandelen og Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund.

Under disse drøftelser har man været inde på en række forskellige spørgsmål. Man har således været inde på tanken om på visse større banegårde, i Kastrup Lufthavn og i SAS Air Terminal at give adgang til forhandling også i lukketiden af typiske turistvarer: sølv og porcelæn, glasvarer, pelsværk, møbler og andre varer hidrørende fra dansk kunstindustri og kunsthåndværk. Man har også drøftet, om der på de pågældende steder ikke burde kunne forhandles en række beklædningsgenstande, toiletartikler og andre lignende varer, som en turist kan tænkes at komme i bekneb

for, og som det vil være forbundet med ulemper at skulle udskyde anskaffelsen af, indtil de almindelige butikker lukker op igen.

Endvidere har man drøftet mulighederne for at give adgang til salg af turistvarer i de større hoteller, således at udenlandske turister uanset lukketiderne dér kunne foretage indkøb af sådanne varer, der erfaringsmæssigt i særlig grad har interesse for udenlandske turister. Man har også været inde på tanker om en udvidelse af jernbnekioskernes og andre kioskers vareområde og om i videre omfang end nu at give adgang til salg i weekend-perioden på badesteder og lignende, og endelig har man drøftet de særlige forhold på lejrpladserne, hvor turisterne jo nu i meget vidt omfang overnatter, og hvor de er indstillet på selv at tilberede deres mad og derfor bør kunne skaffe sig de dertil nødvendige levnedsmidler og andre varer, som der er et naturligt behov for under ophold på en lejrplads.

Disse forhandlinger har imidlertid kun ført til enighed på dette sidste punkt, idet man fra alle sider har fundet det rimeligt, at der på lejrpladser af en vis standard bør kunne forhandles almindelige levnedsmidler, kioskvareer, petroleum og sprit, gasflasker, teltilbehør og lignende.

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget har de senere år medført en meget betydelig stigning i benyttelsen af lejrpladserne, således at antallet af overnatninger er tredoblet i årene fra 1957 til 1960.

Vi har i handelsministeriet i den senere tid modtaget en lang række henvendelser om lempelser på andre områder i den gældende lukkelovsordning. Jeg kan således nævne, at automobilbranchen har fremsat ønske om væsentlige ændringer for automobilsalgets vedkommende, idet man ønsker at kunne sælge automobiler om søndagen og om aftenen. Kioskejerne har fremsat ønske om meget væsentlige udvidelser af det varesortiment, de må føre, når de vil kunne holde åbent i den almindelige lukketid. Man har således f. eks. ønsket at kunne forhandle bøger i de lavere prisklasser („billigerierne“). Kolonihaveforbundet har ønsket, at der skal kunne købes varer om aftenen og om søndagen i kolonihavernes marketenderier, og flødeisfabrikanterne har